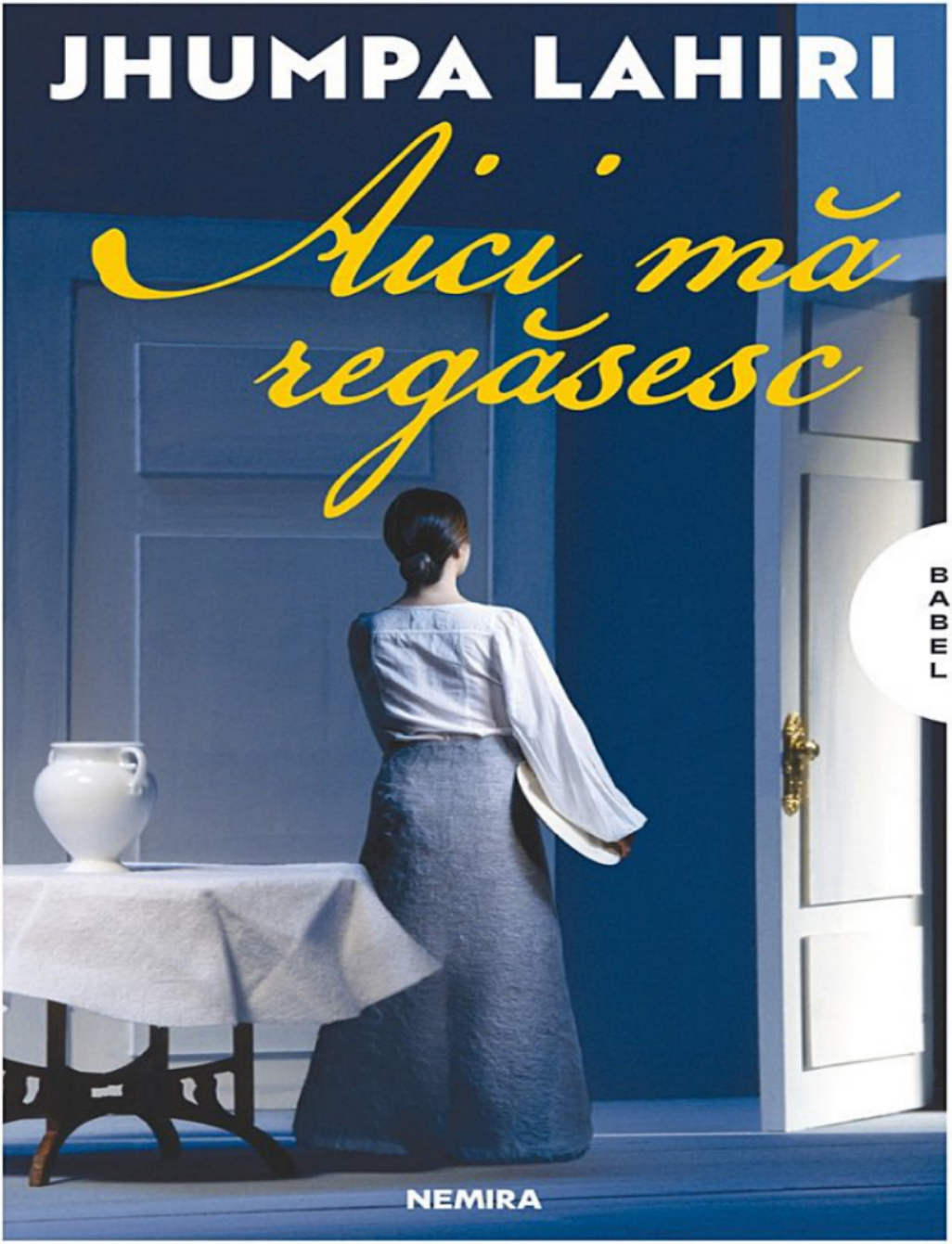
JHUMPA LAHIRI
Aici mă regăsesc
BABEL
NEMIRA

JHUMPA LAHIRI
Aici mă regăsesc
BABEL
NEMIRA

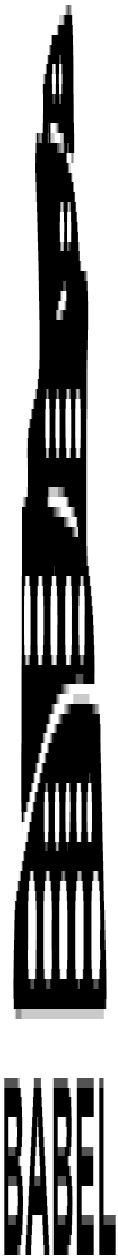

BABEL

Jhumpa Lahiri este o scriitoare americană de origine indiană, născută la Londra. A copilărit și s-a format în Statele Unite, iar în prezent trăiește și scrie la Roma. Trăind în diverse locuri a acumulat o experiență diversă de viață, care și-a lăsat amprenta asupra operelor sale literare. Deși a studiat inițial literatura engleză, a obținut apoi un doctorat cu o teză despre Renaștere. Pasionată de italiană, și-a dezvoltat afinitatea pentru această limbă, locuind într-un mediu în care italiana predomină, iar cartea de față, *Dove mi trovo*, este scrisă integral în limba italiană și reflectă călătoria personală de a învăța și a se conecta cu cultura italiană, deși majoritatea lucrărilor au fost scrise în limba engleză. A publicat mai multe cărți de succes, printre care și debutul său Interpreter of Maladies (Nemira, 2021), pentru care a câștigat nenumărate premii, inclusiv Pulitzer Prize for Fiction. Alte lucrări importante includ *The Namesake* (Nemira, 2017) și *The Lowland* (Nemira, 2015), care au fost bine primite de critici și de public. A primit numeroase premii și distincții pentru opera sa, dintre care amintim: PEN/Hemingway Award, PEN/Malamud Award, Frank O'Connor International Short Story Award, The Premio Gregor von Rezzori, DSC Prize for South Asian Literature, National Humanities Medal oferită de Barack Obama în 2014, Premio Internazionale Viareggio-Versilia.

BABEL

JHUMPA LAHIRI

Aici mă regăsesc

Traducere din limba italiană și note de
ADRIANA VOICU

NEMIRA

Coperta: Silvia OLTEANU
Imagine coperta: © Clark & Pougnaud
Redactor: Irina CERCHIA
Tehnoredactori: Magda BITAY, Iuliana CONSTANTINESCU
Lector: Angela DUMITRICĂ

Jhumpa Lahiri
DOVE MI TROVO
Copyright © 2018 by Jhumpa Lahiri
All rights reserved.

Copyright © Nemira, 2023, pentru prezenta ediție în limba română
BABEL este o colecție a Editurii **NEMIRA**.

Orice reproducere, totală sau parțială,
a acestei lucrări și închirierea acestei cărți
fără acordul scris al editorului sunt strict interzise
și se pedepsesc conform Legii dreptului de autor.

ISBN 978-606-43-1738-4

PE TROTUAR

Dimineața, după micul-dejun, trec pe lângă o plăcuță de marmură, sprijinită de zidul înalt al străzii. Nu l-am cunoscut pe cel mort, însă, după atâția ani, îi știu numele mic și numele de familie. Știu luna și ziua când s-a născut și când a trecut în neființă. A murit în luna februarie, la numai două zile după aniversarea zilei de naștere.

Trebuie să fi fost un accident de bicicletă sau de motocicletă. Sau poate mergea pe jos noaptea și, neatent, a fost lovit din plin.

Și-a pierdut viața la patruzeci și patru de ani. Îmi închipui că s-a stins chiar aici, pe acest trotuar, lângă zidul din care cresc buruieni, motiv pentru care placa comemorativă se află jos, la picioarele trecătorilor. E o stradă șerpuitoare, în pantă, puțin cam periculoasă.

Trotuarul e incomod, ies din el rădăcinile copacilor. Unele porțiuni sunt aproape de nestrăbătut din cauza rădăcinilor și, de fapt, chiar și eu înclin să merg pe mijlocul străzii.

De obicei, e mereu o candelă aprinsă într-un felinar de sticlă roșie, iar lângă ea, un buchețel de flori și statueta unui sfânt. Nu există însă nicio fotografie a celui mort. Deasupra candelei, lipită pe zid, este o notă scrisă de mână de mama acestuia, protejată de un înveliș subțire, de plastic: un salut către cei care se opresc o clipă să se gândească la cel dispărut. „Aș fi fericită să le mulțumesc personal acelora care-i dedică fiului meu câteva momente din timpul lor, dar, dacă nu va fi posibil, le mulțumesc oricum din toată inima."

Nu am văzut niciodată pe nimeni în fața plăcuței de marmură, nici pe mamă, nici pe altcineva. Mă gândesc și la ea, și la fiul ei și apoi trec mai departe, simțindu-mă ceva mai lipsită de viață.

PE STRADĂ

Din când în când, în cartierul meu mă întâlnesc întâmplător pe stradă cu un bărbat cu care aș fi putut trăi o poveste, dacă nu chiar o viață. Se bucură mereu să mă revadă. E împreună cu o prietenă de-ale mele, cu care are doi copii. Relația noastră se rezumă la un lung taifas pe trotuar, o cafea luată pe fugă, poate chiar câțiva pași făcuți alături. Îmi povestește însuflețit despre ce are în program, gesticulează, iar uneori, în timp ce pășim trupurile noastre, deja foarte apropiate, înaintând la unison, se lipesc discret unul de altul.

Odată m-a însoțit într-un magazin de lenjerie fiindcă trebuia să aleg o pereche de dresuri pe care să le port la o fustă nouă. La fusta abia cumpărată aveam nevoie de dresuri potrivite pentru o cină din seara aceea. Ne-am plimbat amândoi degetele peste modelele de toate culorile expuse pe tejghea. Catalogul părea o carte plină de petice fine și străvezii. Acest bărbat se simțea absolut în largul lui printre sutiene și cămăși de noapte, de parcă am fi fost într-un magazin de bricolaj, nu de lenjerie. Eu ezitam între verde și violet. El m-a convins să aleg violetul, iar vânzătoarea, punând dresurile într-o pungă, mi-a zis: are ochi bun soțul tău.

Întâlnirile acestea întrerup în mod plăcut șirul peregrinărilor noastre obișnuite. Ne mulțumim cu o afecțiune castă, mereu pe fugă. În felul acesta nu poate merge mai departe, nu poate pune stăpânire pe noi. El e un bărbat cinstit, atașat de prietena mea și de copiii pe care îi au împreună.

Și mie îmi este de ajuns o îmbrățișare strânsă, chiar dacă nu am pe nimeni în viața mea. Două sărutări pe obraz, câțiva pași, o bucată de drum împreună. Fără să ne spunem nimic, știm bine că, dacă am vrea, am putea să ne aruncăm într-o aventură vinovată și inutilă pe deasupra.

În dimineața asta îmi pare distrat. Nu mă recunoaște până nu ajung chiar în fața lui. Traversează un pod, el vine dintr-un capăt, eu dinspre celălalt. Ne oprim la mijloc și privim umbrele trecătorilor proiectate pe zidul înălțat de-a lungul fluviului. Par niște fantasme care alunecă rând pe rând, suflete umile, care trec dintr-o lume în alta. Podul se întinde în linie dreaptă, dar, cu toate acestea, umbrele – siluete fără substanță, lunecând pe zidul solid – par că urcă, înălțându-se întruna. Seamănă cu deținuții care înaintează în tăcere către o țintă nefastă.

— Ar fi frumos ca într-o zi să filmezi procesiunea asta, zice el. Nu se întâmplă tot timpul, să știi; depinde de poziția soarelui. De fiecare dată rămân impresionat, mi se pare ceva hipnotic. Chiar dacă sunt grăbit, tot mă opresc.

— Și eu la fel.

Scoate telefonul mobil. Mă întreabă:

— Încercăm?

— Cum iese? îl întreb.

— Foarte prost, camera asta nu surprinde nimic.

Privim mai departe spectacolul mut, siluetele negre care trec fără oprire.

— Unde te duci acum?

— La muncă.

— Și eu.

— Stăm la o cafea?

— Azi n-am timp.

— Atunci pa, ne mai vedem.

Ne luăm rămas-bun, ne despărțim și devenim și noi două umbre proiectate pe zidul acela: un spectacol cotidian, imposibil de imortalizat.

LA BIROU

Aici îmi e greu să mă concentrez ca lumea. Mă simt expusă, înconjurată de colegi și de studenți care trec pe coridor. Mă irită foiala și flecărelile lor.

Mă străduiesc în zadar să dau puțină căldură acestui spațiu. În fiecare săptămână aduc de acasă o sacoșă plină de cărți ca să umplu rafturile. Durerea de spate, greutatea cărată, tot acel efort nu servesc până la urmă la nimic. Ar fi nevoie de doi-trei ani ca să ajung să umplu biblioteca, e prea mare, ocupă un perete întreg. Cel puțin acum locul pare mai primitor: o stampă înrămată, o plantă, două pernuțe. Cu toate astea, e un spațiu care mă iscodește, care mă respinge.

Deschid ușa, las jos geanta, încep să-mi organizez ziua de lucru. Termin de citit corespondența și hotărăsc ce carte aș vrea să-i pun pe studenți să citească. Sunt aici ca să câștig un ban, nu pun suflet. Privesc cerul pe fereastră. Ascult puțină muzică. Citesc și corectez temele studenților și astfel mă întorc la cărțile care mă pasionau pe vremuri. Din când în când, câte unul mai îndrăzneț îmi bate la ușă ca să ceară un sfat sau o favoare. Se așază în fața mea, plin de ambiții și de încredere.

Pentru mine asta rămâne o zonă de tranziție, nu reușesc să prind rădăcini aici. Colegii mei tind să mă ignore, iar eu fac la fel cu ei. Poate că mă găsesc insipidă, antipatică, cine știe. Suntem constrânși să fim apropiați, întotdeauna prietenoși, totuși eu mă simt rămasă cu totul la periferie.

Colegul căruia îi aparținuse biroul înaintea mea pare că dormea aici uneori. Dar unde, mă întreb, și cum? Pe jos, pe vreo pătură de lână? Era poet, după spusele văduvei lui, iubea tăcerea care cuprindea clădirea în adâncul nopții, când nu era niciun suflet prin preajmă, iar dacă îi venea în minte o poezie, nu pleca până nu o termina. În schimb, acasă la el, în biroul elegant și îngrijit amenajat de soția lui, nu se putea regăsi. Scria aici, nu-i păsa de culoarea ștearsă a pereților, de tapetul spălăcit. Mizeria îi pria, se simțea mai creativ. Era un domn bătrân și visător, cu mintea plină de cuvinte fulgurante, care se amestecau și se reașezau în încăperea asta. A murit acum doi ani, nu aici, totuși ceva din el persistă în birou, de aceea îmi pare lugubru.

LA PRÂNZ

Iau adesea prânzul într-un bistrou aflat la doi pași de locuința mea. Localul este mic și, dacă nu ajung înainte de amiază, nu mai găsesc loc și trebuie să aștept până după ora două. Iau masa singură, odată cu alți solitari, oameni necunoscuți, dar se întâmplă deseori să întâlnesc și figuri familiare.

Tatăl gătește, iar fiica o face pe chelnerița. Cred că au pierdut-o pe mama fetei pe când aceasta era foarte mică – se observă între ei o legătură extrem de strânsă, care merge dincolo de sânge, întărită de durere. Nu sunt de prin părțile astea. Deși muncesc toată ziua pe o străduță gălăgioasă, rămân insulari, au în vine văpaia soarelui, dealuri aride, presărate cu turme de oi, răsuflarea mistralului. Mi-i închipui împreună într-o barcă, ancorați în fața unei grote ferite de privirile trecătorilor. O văd pe fiică plonjând în apă din prova, pe tată, cu un pește încă viu în mână.

De fapt, fiica nu e chiar chelneriță, ci stă în spatele tejghelei.

— Spuneți, vă rog.

Meniul este scris pe tăbliță, cu o caligrafie fermă și extravagantă. În fiecare zi a săptămânii aleg un alt fel de mâncare. Fata ia comanda și apoi îi spune tatălui, care e mereu în bucătărie, ce să pregătească.

Mă așez și ea îmi aduce o sticlă cu apă și un șervețel de hârtie, apoi se întoarce la locul ei din spatele tejghelei. Aștept să-mi apară farfuria pe banc și mă ridic s-o iau.

Astăzi, printre cei care lucrează în cartier și obișnuiții turiști, se află și un tătic tânăr împreună cu fiica lui. Ea are cam zece ani, două codițe blonde și umerii aduși în față, privirea un pic absentă. De obicei îi văd sâmbăta, dar săptămâna asta nu e școală, copiii sunt în vacanța de Paște.

Cunosc deja scenariul: fiica refuză să rămână peste noapte în casa tatălui, preferă să doarmă mereu numai cu mama. Îi vedeam înainte, pe când erau toți trei, chiar în localul ăsta. Îmi amintesc și de vremea când mama era însărcinată cu fiica, de entuziasmul celor doi, de conversațiile lor intime și urările tuturor celor din jur. Veneau aici pentru prânz chiar și după ce deveniseră o familie. Apăreau obosiți și flămânzi după ce fuseseră la locul de joacă din parc și cumpăraseră una sau alta de la piață. Mă simțeam legată de fetiță, singură la părinți ca mine, așezată la masă între ei doi. Doar că tatălui meu nu-i plăcea să ia masa în oraș.

Anul trecut, mama ei a părăsit cartierul, a rămas doar tatăl. Și se simte frustrat, exasperat chiar, din pricina acestei fiice atât de atașate de mamă, care nu

vrea să stea cu el, în casa unde a crescut, în camera ei care o așteaptă.

Copila se joacă pe telefonul mobil în timp ce tatăl încearcă să-i vorbească, să o convingă. Mă doare și pe mine insistența lui. Mă doare ruptura care se simte între acest tată și această fiică, eșecul acestei căsnicii. Se spune însă că mama a plecat fiindcă el o înșelase cu alta, o pasiune incontrolabilă, care ține deja de domeniul trecutului.

— Cum a fost la școală săptămâna trecută? întreabă tatăl.

Fata ridică din umeri.

— Mă duci diseară cu mașina până acasă la o prietenă?

— Mă gândeam să mergem amândoi la film.

— N-am chef. Vreau să merg la prietena mea.

— Și acolo ce faci?

— Mă distrez.

— Și pe urmă?

— Mă duc înapoi la mama.

Tatăl se dă bătut, nu se mai chinuie s-o înduplece săptămâna asta. Își verifică și el telefonul. Ea mănâncă doar o parte din porție, iar ce rămâne termină el.

PRIMĂVARA

Primăvara sufăr, anotimpul ăsta nu mă îmbie, mi se pare extenuant. Lumina nouă mă epuizează, explozia naturii mă chinuie, aerul încărcat de polen îmi irită ochii. Ca să îmblânzesc alergiile am nevoie, în fiecare dimineață, de o pastilă care însă îmi dă o stare de somnolență. Din cauza asta mă cuprinde moleșeala, nu mă concentrez deloc ca lumea, iar pe la ora prânzului nu mai vreau decât să mă duc la culcare. Ziua transpir, iar noaptea mor de frig. Nu există nici încălțări potrivite pentru perioada asta capricioasă a anului.

Toate ridurile amare ale vieții mele sunt legate de primăvară. Toate loviturile grele. De aceea îmi provoacă suferință verdele violent al copacilor, primele piersici de pe piață, fustele largi și ușoare, pe care și le pun femeile din cartierul meu. Lucrurile acestea mă trimit cu gândul numai la pierderi, trădări și dezamăgiri. Nu-mi place să mă trezesc și să mă simt împinsă de la spate vrând-nevrând. Dar astăzi e sâmbătă și nu trebuie să ies. Ce răsfăț să te trezești fără să fii nevoit să te dai jos din pat!

ÎN PIAȚĂ

Fiica unor prieteni locuiește singură în orașul acesta, la fel ca mine, cu toate că nu are decât șaisprezece ani. A sosit aici acum trei ani, împreună cu tatăl ei, cu mama vitregă și cu un frățior, mult mai mic decât ea.

Tatăl este pictor și, vreme de doi ani, a avut o prestigioasă bursă de studii la una dintre academiile de pe colinele orașului. Îi cunoscusem toată familia la una dintre expozițiile lui. Pictorul și soția veneau la mine acasă ca să ia lecții de italiană. Fata nu venea cu ei. Mergea la un liceu din zonă și după cei doi ani s-a hotărât să nu se mai întoarcă în țara de origine, să se separe mai devreme de familie și să rămână aici. Are o cameră într-un bloc administrat de liceu pentru alții aflați în aceeași situație ca ea.

Îi dau telefon când este vreo expoziție care mi se pare interesantă sau când încep reducerile de sfârșit de sezon. Le-am promis prietenilor mei să am grijă de ea, deși fătuca asta nu are câtuși de puțin nevoie de mine.

O văd când traversează piațeta pe bicicletă. Ar putea să-mi fie fiică, e cu treizeci de ani mai tânără decât mine. Cu toate astea, e deja femeie, de o frumusețe dezarmantă. Și surâde în timp ce vorbește, de parcă ar spune: Îmi e atât de bine! Nu ca mine la vârsta ei, încă puștoaică, fără prieten și foarte stângace. O invidiez, nu pot să nu deplâng tinerețea mea șleampătă și deloc rebelă.

Fata abia s-a întors după o săptămână petrecută cu familia. Se simte ușurată că e din nou departe. Îmi spune că e o tortură să stea cu ei șapte zile la rând, că tatăl și mama vitregă se ceartă tot timpul și că ar trebui să se despartă.

— Dar nu se iubesc?

— Ei, na! Tata e prea preocupat de tablourile lui, iar ea se agită pe lângă el, îl dădăcește, îl scoate din sărite.

— Și mama ta? Te vezi cu ea?

— S-a recăsătorit cu un tip antipatic.

Bea un suc proaspăt de rodie, care după mine arată ca un pahar plin cu sânge, dar nu îi spun. Zice că îi e foame și cere și un corn. Îl frânge în două, apoi rupe o jumătate în două bucăți. Gustă dintr-una și pe celelalte le așază pe șervețel.

Cât stăm la masa din piațetă atrage priviri, dar nu face caz de asta. Cunoaște foarte bine limba pe care părinții ei se chinuie s-o învețe. Nu arată ca o străină, dimpotrivă, dă impresia unei ființe care se simte în largul ei oriunde s-ar afla.

Părinții sunt îngrijorați, speră ca fiica lor să se răzgândească și să meargă la

facultate undeva aproape de ei. Nu le spun, când ne auzim la telefon, că au pierdut-o deja.

E plină de planuri, de proiecte. Încă e de părere că poți să schimbi lumea. Are deja curajul să se revolte, ar vrea să-și clădească un viitor aici. Îmi e dragă fata asta, într-un fel tenacitatea ei mă inspiră. În același timp mă gândesc însă la mine și mă simt abătută, nu pot alunga acest sentiment de ignoranță care mă încearcă atunci când ea îmi povestește despre băieții care îi fac curte, niște istorioare amuzante, care mă fac să râd. Râd, dar în sinea mea sufăr, fiindcă pe atunci eu nu știam ce e dragostea.

Ce făceam? Citeam, studiam, ascultam de părinți și nu ieșeam din cuvântul lor. Și totuși, până la urmă, tot n-am reușit să-i mulțumesc. Nu-mi plăcea de mine, știam de pe atunci că aveam să rămân singură. Iată adevărul!

— M-am auzit ieri cu tatăl tău, zicea că plouă mult prin părțile voastre.

— Eu nu mai aparțin acelor locuri.

— De ce nu-ți place să stai acolo?

— Pentru că n-o suport pe mama mea vitregă. Nu are o viață a ei, o voce proprie. Mama mea era la fel, de aceea a părăsit-o tata. Modelul ăla nu se mai poartă. Eu vreau să fiu o femeie puternică, independentă, așa, ca tine.

Aș fi putut să spun și eu același lucru, dar tac. O urmăresc în timp ce aranjează bucățile de corn rămase în șervețelul de hârtie, făcând un pachețel pe care îl așază cu grijă în pahar. Apoi cer nota de plată.

ÎN SALA DE AȘTEPTARE

Ajunsă la patruzeci și cinci de ani, după o lungă perioadă în care am avut norocul să nu mă duc aproape niciodată la doctor, încep să aflu ce înseamnă să fii bolnav. O serie de dureri misterioase, probleme ciudate, care apar pe neașteptate și apoi se rezolvă: o presiune persistentă în spatele ochiului, o durere ascuțită în cot, o parte a feței care o vreme mi s-a părut parțial amorțită.

Pete rotunde și roșii presărate pe abdomen, care îmi provocau o mâncărime de parcă aveam râie, atât de rea, încât o dată am ajuns la urgență. Până la urmă nu a fost nevoie decât de un unguent.

De câteva zile însă simt ceva ciudat pe gât, sub piele, o palpitație intermitentă. Mi se întâmplă când stau așezată acasă, pe canapea, și citesc. Adică atunci când mă relaxez, chiar când încerc să mă simt bine. Durează câteva secunde, apoi trece. Când i-am povestit într-o dimineață despre asta barmanului meu, căruia nu știu nici eu de ce îi fac destăinuiri, acesta m-a îndemnat.

— Du-te și fă-ți un control! Acolo este o venă care leagă inima de creier, ai grijă.

Iar domnul care stătea în picioare lângă mine, un profesor de istorie ieșit la pensie, care își comandă o bere și dimineața, a adăugat:

— Păi și nevesti-mii, Dumnezeu s-o ierte, i s-a întâmplat cam la fel.

Așa că m-am dus la doctor, iar acesta, după ce m-a văzut și mi-a examinat bătăile inimii cu un aparat cam învechit, m-a trimis la un cardiolog.

— Probabil că nu este nimic serios, doamnă. Dar nu mai sunteți o copiliță. Mai bine să facem o investigație.

Și m-a trimis la o clinică.

Sala de așteptare e cam întunecoasă, luminile sunt stinse. E prea cald înăuntru, chiar dacă în general îmi place căldura. Îmi scot repede haina și eșarfa. Mai e o singură pacientă care așteaptă, o altă doamnă captivă și ea aici, înăuntru. Să aibă cu vreo douăzeci de ani mai mult decât mine. Mă măsoară cu atenție, fără să-mi arunce măcar o privire cordială, cu ochi impasibili. Nu reușesc să-mi dau jos eșarfa, mi s-a agățat de colier. Ce ridicol! Doamna continuă să mă studieze de parcă s-ar afla un ecran între noi și eu aș fi un personaj de la televizor.

Desfac închizătoarea, simțindu-mă rărășită, apoi mă așez.

— Cum e doctorul ăsta? E bun?

— Habar n-am.

Stau un sfert de oră și mai bine. Și doamna în vârstă așteaptă, nu o cheamă

nimeni înăuntru. Nu citește, nu face nimic. Nu se mai uită la mine, nici măcar prin acel ecran.

Din păcate, și eu am uitat să-mi iau în geantă o carte. Nu văd nici măcar o revistă. Numai un pliant despre sănătate și întreținerea inimii.

Mă întreb de ce suferă doamna aceasta. Oare îi e teamă? Sunt ispitită s-o întreb, să sparg gheața, la urma urmei nu suntem decât noi două. Dar nu se cuvine.

Chiar dacă în clipa asta nu simt nicio palpitație, știu că mai devreme sau mai târziu va reveni acea pulsație vagă, dar îngrijorătoare de sub piele, acolo unde se află o venă care leagă inima de creier.

N-o însoțește nimeni pe această doamnă, nici infirmiera, nici vreun prieten, nici un soț. Și mă tem că ghicește că nici eu nu voi avea pe nimeni lângă mine, peste douăzeci de ani, când mă voi afla, dintr-un motiv sau altul, într-o sală de așteptare ca aceasta.

LA LIBRĂRIE

Inevitabil, dau nas în nas într-o bună zi cu fostul meu iubit, singurul important, cu care am fost împreună cinci ani. Când îl văd și îl salut sunt uimită că am fost atât de îndrăgostită de el.

A rămas în cartierul meu, singur. E un bărbat frumos, dar mărunțel, care pare, judecând după rama ochelarilor și după mâinile lungi, un intelectual autentic, dar în realitate este un veleitar, un puști plângăcios, de vârstă mijlocie.

Astăzi îl întâlnesc în librărie. De multe ori îl găsesc aici, ține morțiș să fie scriitor. Scria tot timpul ceva într-un caiet, dar nu cred să i se fi publicat vreodată un text.

— Ai citit asta? mă întreabă, arătându-mi o carte recent premiată.

— N-am auzit de ea.

— Trebuie s-o citești.

Se uită la mine, apoi adaugă:

— Arăți bine.

— Ei, na!

— Eu arăt ca naiba, n-am închis un ochi toată noaptea.

— Cum așa?

— Veșnica problemă, băieții de la barul de jos fac prea mare balamuc. Trebuie să-mi caut altă locuință.

— Unde?

— Cât mai departe de orașul ăsta prăpădit. Mă gândeam să-mi cumpăr o căsuță la malul mării sau sus, la munte, departe de civilizație.

— Chiar așa?

Nu se va întâmpla asta niciodată, nu e genul lui. El e un fricos. Când eram împreună nu făceam decât să-l ascult, încercam să-i rezolv orice problemă, cât de mică. Orice durere de spate sau criză existențială. Dar acum îl privesc fără să mă mai atingă nimic din angoasele lui vorace, din lamentările lui.

Niciodată nu era în stare să rezolve sau să-și amintească ceva. Neatent, exact opusul meu. Nu verifica ce avea în frigider, cumpăra aceleași lucruri de două ori, trebuia să aruncăm o grămadă de mâncare alterată. Aproape întotdeauna întârzia, se ivea mereu ceva neprevăzut, în nenumărate rânduri ratam prima jumătate a unui film. La început îmi ieșeam din minți, apoi m-am obișnuit; țineam la el, așa că îl iertam.

Când plecam împreună în vacanță, îi lipsea mereu ceva esențial, încălțările pentru drumeții, crema protectoare pentru piele, carnetul de însemnări. Uita să-și pună în geamantan puloverul gros sau cămașa subțire. Făcea deseori febră. Am vizitat singură o mulțime de orășele în timp ce el se refăcea în patul de hotel, pe când dormea, palid și asudat, sub pătură. Acasă îi pregăteam supa, buiota cu apă caldă și coboram la farmacie. Făceam pe infirmiera, nu mă deranja. Își pierduse de timpuriu ambii părinți. „Nu te am decât pe tine pe lumea asta", zicea.

Îmi făcea plăcere să gătesc acasă la el, petreceam dimineți întregi la cumpărături, traversam orașul ca să-i fac lui de mâncare. Îmi amintesc de foiala absurdă dintr-un cartier în altul, căutând un sortiment anume de brânză sau cele mai lucioase vinete. Ajungeam la el acasă, pregăteam masa, el se așeza și zicea: „N-aș putea să trăiesc fără supa făcută de tine, fără puiul tău la cuptor." Mă credeam centrul lumii lui, așteptam să mă ceară în căsătorie, mi se părea lucru cert.

Apoi, într-o zi de aprilie, a sunat cineva la interfon, am crezut că e el. Dar nu, era o altă femeie care îl cunoștea pe iubitul meu la fel de bine ca mine. Care se vedea cu el în zilele când nu era cu mine. Cu această femeie am împărțit același iubit vreme de aproape cinci ani. Ea locuia în altă zonă și a aflat de existența mea pornind de la o carte pe care i-o împrumutasem lui și pe care făcuse prostia să i-o împrumute ei, culmea! Între paginile acelei cărți era o hârtie, o chitanță de la un control medical pe care erau trecute numele și adresa mea. Și deodată tot ceea ce nu ieșea la socoteală în relația lor a devenit foarte clar, a înțeles că era doar o jumătate de iubită, a înțeles că eram, de fapt, trei.

— I-ai spus că ai găsit chitanța și că ai de gând să vii aici? am întrebat-o după ce am depășit șocul.

Era o femeie cam scundă, cu breton, ochi sensibili și o înfățișare caldă. Vorbea fără grabă și avea o voce plăcută.

— Nu i-am spus nimic, mi s-a părut inutil. Voiam doar să te cunosc.

— Vrei o cafea?

Ne-am așezat, am început să vorbim. Ne-am scos agendele, am confruntat de-a fir a păr parcursul relațiilor noastre paralele: vacanțe, momente memorabile, crize de lumbago, episoade de gripă.

A fost o conversație lungă, chinuitoare. Un schimb meticulos de informații și date care au dezlegat un mister, scoțând la lumină un coșmar în care eram prinsă fără să știu. Eram două supraviețuitoare și uite așa am sfârșit prin a ne simți în complicitate. Fiecare cuvânt al ei, fiecare dezvăluire mă răneau și, cu toate astea, în timp ce mi se destrăma viața, mă încerca un sentiment de ușurare. Lumina scădea, ni se făcuse foame și, când nu a mai fost nimic de spus, am ieșit împreună să mâncăm ceva.

DE VORBĂ CU MINE ÎNSĂMI

Pentru mine, să trăiesc singură a devenit o meserie. E vorba de disciplină, încerc să o duc la perfecțiune, dar cu toate astea mă face să sufăr și, oricât m-aș fi obișnuit cu ea, tot mă deprimă. Probabil că este influența mamei mele. Ei i-a fost mereu teamă de singurătate, iar acum viața de femeie bătrână o pustiește, așa încât, când o sun și o întreb cum se simte, răspunde simplu: „Cam singură". Îi lipsesc prilejurile de distracție, surprizele, chiar dacă în realitate are o mulțime de prieteni care o iubesc și o viață socială mai complexă și mai activă decât a mea. Ultima oară când m-am dus s-o vizitez, de pildă, îi suna telefonul întruna. Și totuși, îmi pare veșnic în așteptare, nu știu ce așteaptă, dar scurgerea timpului a devenit apăsătoare pentru ea.

Când eram mică, chiar și atunci când trăia tata, ea mă ținea mereu în preajmă, nu voia să stăm despărțite nici măcar o clipă. Mă păzea, mă apăra de singurătate de parcă ar fi fost un coșmar sau o viespe. Alcătuiam împreună un amalgam nefiresc, până când am fugit de acolo ca să-mi clădesc o viață a mea. Să fi fost eu pavăza dintre ea și acea spaimă, acel vid ce nu putea fi umplut? Să fie oare teama de acea teamă a ei care m-a dus la o astfel de viață?

Astăzi suntem singure și una și cealaltă și știu că, în adâncul sufletului, ar dori să recompună acel amalgam și să alunge astfel singurătatea; asta ar fi, după ea, soluția potrivită pentru amândouă. Dar eu mă țin tare și refuz să trăiesc în același oraș cu ea, iar asta o face să sufere. Dacă i-aș spune mamei că îmi face bine să fiu singură și că mă simt stăpână pe timpul și pe spațiul meu, în ciuda tăcerii, a luminilor pe care le las aprinse când ies din casă, așa cum las pornit și radioul, m-ar privi prea puțin convinsă, ar spune că singurătatea nu este nimic altceva decât lipsa a ceva. Nu folosește la nimic să aduc argumente, nu-i convin micile plăceri pe care reușesc să mi le păstrez. Cu toată afecțiunea pe care mi-o poartă, punctul meu de vedere n-o interesează; tocmai această detașare mă învață ce este adevărata singurătate.

LA MUZEU

Deși este lipit de gară și, prin urmare, într-un loc veșnic aglomerat, muzeul acesta, preferatul meu, e mai mereu pustiu. Vin aici destul de des spre seară, după muncă; îi recunosc pe paznicii care stau toată ziua pe scaune pliante și vorbesc între ei, având dinaintea lor mozaicuri, frize, fresce și pardoseli.

Muzeul este dedicat caselor din Antichitate. Au fost scoase la lumină, smulse din locul lor, mutate, reclădite, expuse publicului. Au reconstituit câteva dormitoare, cu pereții vopsiți în roșu, galben-închis, negru, azuriu. Încăperi în care, cu secole în urmă, alte ființe umane au dormit, au visat, s-au plictisit, au făcut dragoste.

Cea mai frumoasă cameră – care a aparținut unei soții de împărat – are o adevărată grădină pictată pe pereți, încărcată de copaci, flori, citrice, animale. Se văd acolo rodii crăpate, păsări pe ramurile copacilor. Este o scenă ștearsă și nemișcată. Copacii cu ramurile lor subțiri parcă se înclină în bătaia unui vânt ușor, care cuprinde tot spațiul, care dă freamăt naturii și, în mod paradoxal, care face ca totul să pară viu.

În mijlocul acestei camere se află două banchete moi, din piele neagră. Mă așez să urmăresc razele de soare. Străbat acoperișul de sticlă și filtrează lumina, modificând nuanțele copacilor și ale tufișurilor. Lumina schimbătoare însenineză și întunecă continuu această grădină. Deși este o scenă terestră, mă duce cu gândul la mare, atunci când înoți sub apă într-o pată de albastru.

După câteva minute, în încăpere intră o doamnă elegantă, cam de-o vârstă cu mine. Străină, probabil. Îmi imaginez că se află aici din întâmplare, poate pentru că s-a hotărât să-și însoțească soțul, venit în interes de serviciu și prins cu treburi toată ziua. Are un aer resemnat, ușor ostil. E silită s-o facă pe turista.

Nu știe nimic despre camera asta, nu se minunează. Poate că, aflată în acest spațiu uimitor, se gândește la cât a mers pe jos astăzi și la cât este de obosită. Poate că se gândește la casa care o așteaptă undeva, într-o altă țară. Simte deja lipsa acelei locuințe convenționale. O fi văzut destule biserici și fântâni arteziene, așa că acum nu o mai impresionează. O locui într-un hotel mic, unde în cameră e ori prea cald, ori prea frig. Cu siguranță doarme prost din cauza fusului orar.

Se așază pe bancheta comodă. Nu mai are chef să iasă, să studieze încă o dată planul orașului ca să o ia pe drumul cel mai bun. După ce a examinat minuțios cei patru pereți își întoarce privirea, lasă capul în jos și se uită în pământ. Își privește picioarele umflate, pantofii, se gândește la cât drum a bătut în ultimele

zile, umblând printr-un oraș mare, mereu mai singură și mai derutată. În încăperea asta nu este mișcată de frumusețe, ci profită de prilej ca să-și tragă sufletul.

Închide ochii, apoi se întinde pe banchetă fără să se sinchisească de prezența mea. Rămâne cu ochii închiși, întinsă pe spate, și astfel trăiește cu suflul acestei camere, o ia în stăpânire cu totul, trecând peste pragul pe care eu l-am respectat întotdeauna.

LA PSIHOTERAPEUT

Cam un an de zile am fost la ședințe de psihoterapie. Terapeuta locuia mai departe, într-o zonă pe care nu o cunoșteam. Era o clădire trandafirie, de epocă. În curtea interioară se aflau un sarcofag, o mulțime de plante și câteva amfore. Cabina ascensorului era din lemn și sticlă, cu uși subțiri și un interior strâmt. Apartamentul era și el îngust, veșnic în penumbră, cu storurile trase. Canapeaua pentru pacienți, de culoarea prunei, se afla imediat lângă intrare. Camera măsura doar câțiva metri, cam cât un dressing de lux, dar tavanul era foarte înalt, iar pereții acoperiți de cărți de sus până jos. Poate că o alesesem pe terapeuta aceea din simplul motiv că îmi plăcea mult să pătrund în acea curte interioară, să urc cu acel ascensor și să ajung în acea încăpere.

Mă întindeam pe canapea, iar ea se așeza pe un fotoliu în spatele meu și mă privea. Sau poate nu. Era o femeie frumoasă, cu ochi negri și strungăreață. Dincolo de ușă începea viața pe care o împărțea cu familia ei: cămara plină cu alimente, vase murdare așteptându-și rândul la spălat, rufele întinse la uscat pe undeva. Eu cunoșteam doar spațiul destinat vindecării pacienților: un sanatoriu care găzduia câte o singură suferință odată.

Întotdeauna îmi cerea același lucru: „Vă rog, începeți". Ca și cum fiecare întâlnire ar fi fost prima, singura. Fiecare sesiune mi se părea debutul unui roman care nu avea să fie dezvoltat niciodată.

Ce îi povesteam? Vise, coșmaruri, prostii. Câteodată despre crizele de furie ale mamei mele, scene care m-au marcat ca om, momente înspăimântătoare, de care ea nu își mai amintește câtuși de puțin. Îi înșiram părerile ei despre mine. Cum și cât de mult mă rănea. Mama incomodă, care astăzi aproape că nu mai are greutate, mama băgăcioasă, care la bătrânețe abia se mai mișcă. Tatăl mort prea devreme, dispărut când eu nici nu împlinisem cincisprezece ani.

— În ultima vreme visez lucruri urâte, i-am spus într-o zi.

— De pildă?

— Un vas pătrat de sticlă, enorm, plin cu sângele meu.

— De unde știi că era sângele dumitale?

— Nu-mi amintesc. Dar era al meu.

— Și mai ce?

— Acum mai multe zile mi-am visat patul, era plin de insecte negre, forfoteau pe cearșaf.

— Și dumneata dormeai între ele?

— Da, dar când mi-am dat seama, m-am trezit îngrozită. Și totuși, la o examinare mai atentă, erau drăguțe, cu ochi frumușei, aproape omenești, un detaliu care m-a liniștit.

— Deci imaginea sângelui din vasul de sticlă a fost visul care te-a tulburat cel mai tare?

— Cred că da.

La fiecare ședință trebuia să povestesc ceva pozitiv. Iar, din păcate, din copilărie nu veneau prea multe idei. Așa că vorbeam despre balconul casei mele când bătea soarele în el, când iau acolo micul-dejun. Și îi povesteam despre plăcerea de a sta în aer liber, de a lua în mână un stilou încălzit de soare și de a scrie măcar două rânduri.

PE BALCON

La rândul meu sunt psihoterapeutul unei prietene. Are, ca mine, patruzeci și ceva de ani, dar trăiește mereu pe fugă, cu sufletul la gură. Are tot ce îmi lipsește mie: soț, copii, fel și fel de planuri, o a doua casă la țară. Cu alte cuvinte, viața împlinită pe care și-o doreau părinții mei pentru mine.

Prietena mea muncește pe brânci, ocupă o funcție de prestigiu, în virtutea căreia trebuie să călătorească prin toată lumea. Pleacă la aeroport cel puțin o dată pe lună, părăsindu-și familia. Stă cu geamantanul veșnic pregătit și cu o cutie de calmante la îndemână, fiindcă îi este frică să zboare. O chinuie sentimentul de vinovăție, dar nu renunță, nu se oprește deloc.

Vine din când în când la mine acasă, am impresia că locuința mea nu foarte confortabilă este un refugiu pentru ea. Îi fac un ceai. „Numai aici reușesc să-mi trag sufletul", îmi mărturisește. Nu aude nici zgomotele, nu vede nici lucrurile împrăștiate peste tot. Îmi admiră măsuța de cristal pe care se află teancuri de cărți și câteva pietre culese de pe malul mării.

Îmi spune: „La mine acasă nu reușesc niciodată să stau și să lenevesc. Tot timpul e ceva de făcut, nu mă așez o clipă pe canapea fără să nu mă gândesc la ceva. Pe măsuța din living e mereu dezordine, de câte ori mă uit la ea mă deprimă. Mă simt bine în casa aia numai când dorm. Și cât am cheltuit s-o amenajăm! Iar mie mi-ar fi de ajuns doar un colțișor, înțelegi? Parcă trăiesc cu nostalgia unei case mititele, așa cum e a ta."

A avut și ea una înainte de căsătorie. Mi-o descrie: sufrageria micuță, dormitorul cu ferestre spre curtea interioară, soarele de dimineață care se revărsa pe covor. Nu conta că strada era zgomotoasă și încălzirea centrală nu prea funcționa. Într-o zi, mi-a mărturisit că, în ciuda fricii de zbor, îi place colțișorul ei de la bordul avionului, fotoliul care se transformă în pat, veioza luminând din spate, sentimentul că ești stăpânul propriei vieți.

Astăzi este tulburată, își aprinde o țigară. Ieșim pe balconaș, unde încap două scaune de metal. Îmi spune că s-a întors de curând dintr-o călătorie lungă în străinătate și a descoperit o cărticică semnată de fiica ei cea mică. Este povestea unei fetițe căreia îi e dor de mama ei și se simte abandonată. Începe așa: „A fost odată o fetiță care se simțea mereu singură, care plângea în fiecare noapte înainte să adoarmă, fiindcă mama ei nu era mai niciodată acolo să-i spună noapte bună".

Îmi arată carnețelul. Povestea este scrisă cu creionul, ilustrată cu grijă, unde mama apare desenată cu părul scurt și negru, ca al prietenei mele, cu o eșarfă la

gât și cu buzele date cu ruj, cu valiza lângă ea. În fundal este taxiul care așteaptă să o ia.

— Poți să o ții la tine? mă întreabă.

— De ce?

— Fiindcă a fost scrisă anume pentru mine, îmi aparține și mă simt datoare s-o păstrez, nu vreau să se piardă. Dar nu am încredere s-o țin acasă la mine, acolo nu găsesc niciodată nimic, nu mă găsesc nici pe mine. În plus…

— În plus ce?

— Nu vreau s-o găsească soțul meu.

Pun carnețelul deoparte.

— Am eu grijă de el.

După care adaug:

— Dar te mai potolești și tu un pic?

— Plec din nou peste o săptămână. E o perioadă încărcată, sper să se mai liniștească lucrurile la vară.

Apoi vorbește despre familia soțului și despre vacanța pe care trebuie să o petreacă împreună cu ei în august, ca să sărbătorească o aniversare importantă a socrilor.

— N-am chef să mă duc, după trei zile cu ei simt că o iau razna.

Îmi stă pe limbă s-o întreb: „Dar nu e la fel și cu soțul, cu copiii și cu casa? Nu de asta călătorești întruna, fugi de toate de două ori pe lună?“

Dar nu zic nimic, țin la prietena mea și o las să se descarce. Arde soarele și simt, pe sub bluză, că îmi frige pielea.

LA PIȘCINĂ

De două ori pe săptămână mă duc la piscină, întotdeauna seara, în loc să iau cina. Acolo, în bazinul acela cu apă curată, lipsită de suflet și de curenți, văd aceiași oameni de care mă simt legată într-un fel. Ne întâlnim fără să fi făcut vreo înțelegere; aleg și ei același orar, aceleași zile ale săptămânii, pentru a scăpa de plictisul vieții.

Iat-o și pe bătrâna șchioapă, care merge ajutându-se de un baston. Incinta seamănă cu un amfiteatru și îi este greu să coboare de la vestiar până la marginea piscinei. Intră în apă folosind scărița și înoată întotdeauna cu fața la suprafață.

Lângă ea este tânărul chel, care plonjează în apă și face mai mult de o oră, fără oprire, câteva ture de bazin, cu întoarceri puternice, care îl împing până la jumătatea piscinei înainte de a reapărea. Bazinul este foarte mare, cu mai multe culoare, iar noi suntem aproape întotdeauna în formație completă, opt la număr. Opt vieți separate, care împart aceeași apă fără să se încrucișeze.

Eu înot patruzeci, poate chiar cincizeci de minute, până obosesc. Nu sunt chiar grozavă, nu știu să mă întorc sub apă, n-am învățat niciodată cum să fac răsucirea. Probabil că ideea de a mă afla captivă sub apă mă neliniștește. Am, totuși, un stil liber, slăbuț, dar acceptabil, ca în tot ceea ce fac.

În apă sunt cu totul ruptă de existența mea. Gândurile se împletesc, se înșiră fără piedici. Toate – trupul, inima, universul – mi se par suportabile, fiindcă sunt apărată de apă și nu mă atinge nimic. Mă concentrez numai asupra efortului, nimic altceva nu contează. Observ, sub corp, jocul de lumini care proiectează pe fundul bazinului o penumbră neastâmpărată, care curge ca fumul. Mă înconjoară ceva revigorant, în care mama mea nu ar putea supraviețui.

Ea era cea care mă ducea la piscină când eram mică. Mă aștepta, privindu-mă de sus, așezată, mereu ușor neliniștită, în timp ce eu învățam să plutesc, să respir, să dau din picioare. Spre deosebire de mama, apa mă înconjoară fără să mă sufoce. Chiar dacă mi se strecoară pentru o clipă câteva picături în urechi sau în nas, corpul rezistă. Una peste alta, înotul mă curăță pe dinăuntru.

Numai că, în vestiar, pe când celelalte femei vorbesc între ele, ajung deseori la mine istorisiri de-a dreptul cumplite, povești înfiorătoare pe care și le împărtășesc în timp ce fac duș sau își scot costumele de baie, în timp ce, în poziții incomode și contorsionate, își rad părul de pe gambe, de la subraț sau din zona inghinală.

Astfel, într-o zi, o mamă tânără, răspunzând unei doamne care îi zisese doar că n-o mai văzuse pe aici de o bucată de vreme, a povestit despre cancerul băiețelului

său, un copil de optsprezece luni; câteva operații deja, drumuri lungi pentru a ajunge la cel mai bun spital, tratamentul devastator, recuperarea încă sub semnul întrebării.

Câteva zile mai târziu, subiectul discuției era fiul unei alte doamne, pe care cele două femei o cunoșteau. Acesta, om în toată firea, avusese un accident pe când era în concediu cu familia: alunecase pur și simplu, iar acum era paralizat și probabil nu avea să mai meargă niciodată.

— Îngrozitoare situație, a zis doamna respectivă înainte de a porni uscătorul de păr ca să se ocupe de propria persoană.

Astăzi, o doamnă de vreo optzeci de ani, care vine aici să înoate de patru ori pe săptămână, ne împărtășește o amintire care ne șochează: îi este frică de mare, fiindcă pe când era tânără a fost doborâtă și rostogolită de un val mare.

— Mai-mai să mă înec, povestește ea, încă nevenindu-i să creadă. Când am fost aruncată pe nisip, îmi ieșea apă pe nas, pe gură, pe urechi și aveam brațele julite peste tot.

Înota împreună cu o mătușă care, văzând-o speriată, o ținuse de mână, dar acea ancoră umană îi făcuse mai mult rău, ar fi fost mai bine să se ducă singură la fund.

Încerc să mi-o imaginez tânără, dar nu e ușor, are un corp deformat, adus de spate, plin de negi. Se îmbracă, se piaptănă, apoi își pune la loc pe degete niște inele și verigheta.

În acest mediu umed și plin de rugină, unde noi, femeile, ne vedem unele pe altele goale și ude, unde ne arătăm cicatricele de pe sâni și de pe burtă, vânătăile de pe coapse, negii de pe spinare, vorbim despre nenorociri. Ne plângem de soți, de copii, de părinții care îmbătrânesc. Gândurile interzise sunt dezvăluite fără sentimentul vinovăției.

În timp ce mă las invadată de toate aceste pierderi și nenorociri, îmi dau seama că apa din piscină nu este chiar așa de limpede. Știe ce înseamnă durerea și chinul, este contaminată. Și de cum ies din ea mă cuprinde o tulburare confuză. Toată suferința aceea, în loc să se scurgă precum apa care se strecoară din când în când în ureche, dimpotrivă, se cuibărește în suflet, se insinuează în fiecare ungher al trupului.

Doamna își închide geanta și mă salută cordial, însă, înainte să iasă, pe când eu mă șterg după duș, mi se adresează:

— Știi că am în garderobă o grămadă de haine care ție ți-ar veni bine? Sunt superbe, dar nu pot să le port. Ți le aduc data viitoare?

Apoi adaugă fără ironie:

— De zeci de ani nu mai am o viață a mea.

PE STRADĂ

Îi văd la o intersecție, laolaltă cu o mulțime de pietoni care așteaptă la semafor. Sunt prietenii mei, care locuiesc după colț, bărbatul simpatic pe care îl întâlnesc din când în când pe pod. Mă grăbesc să-i ajung din urmă ca să-i salut, dar îmi dau seama că se ceartă. E o stradă largă, o nebunie peste tot. Nu se aude nimic, ei însă reușesc să se facă auziți. Vorbesc amândoi în același timp, frazele se suprapun și de aceea nu se înțelege despre ce este vorba. Apoi se aude clar vocea prietenei mele:

— Nu mă atinge, îmi faci silă!

Încep să mă țin după ei. Nu mai intru în magazinul unde trebuia să merg, nu e o urgență. Traversăm laolaltă marele bulevard. El frumos și deșirat, ea cu plete lungi, puțin cam ciufulită. E îmbrăcată într-un palton conic, de un roșu-aprins.

Nu se sinchisesc de nimeni, nu se jenează de scena pe care o fac în public, de parcă s-ar afla într-un loc pustiu, pe o plajă goală ori în intimitatea unei case. Altercația lor caustică, explozivă atrage atenția. În orașul ăsta, în toată zarva din jur, nu există decât ei doi.

E furioasă și la început el se roagă de ea. Apoi îi sare și lui țandăra, acum este la fel de agasat și de îndârjit. Este aproape indecentă o controversă așa de intimă în văzul tuturor. Cuvintele tăioase par a fi ceva fizic, care despică aerul, care inundă cerul albastru, înnegrindu-l. În plus, mă izbește figura lui oarecum răutăcioasă.

La următoarea intersecție, soția spune:

— Îi vezi pe cei doi?

Îi arată soțului un cuplu mai în vârstă. Se țin de mână tăcuți și merg cu pași măsurați.

— Speram să ajungem și noi până acolo, înțelegi?

Nici ei nu sunt chiar tineri, deși se comportă de parcă ar fi doi copii. După ce traversăm bulevardul ajungem pe o stradă mai puțin circulată. Continui să-i urmăresc, rămânând cu trei-patru pași în spatele lor. Și astfel, ținându-mă după ei, reușesc să ajung încet-încet la subiectul disputei.

Fuseseră la școala fiicei lor ca să asiste la un concert de sfârșit de an școlar, pe urmă se duseseră la o cafea. După cafea, ea a vrut să ia un taxi până acasă, însă el dorea să meargă pe jos. Îi propusese să-i cheme ei un taxi și el să se întoarcă pe jos, singur. Iar această propunere pe ea o iritase atât de tare, că își ieșise din minți.

Acum zice că așa ceva nu s-ar fi întâmplat niciodată la începutul poveștii lor,

când el era profund îndrăgostit de ea.

— E semn rău, adaugă.

El răspunde sec:

— Ai luat-o razna, nu are niciun sens ce spui.

— Acum faci cum vrei tu. Nu mai există cale de ieșire pentru noi.

Zicând asta, începe să plângă. Dar el continuă să meargă cu doi pași înainte. La următoarea intersecție însă, se oprește și ea îl ajunge din urmă.

— Și de ce, mă rog, nu ai vrut să mergi pe jos până acasă, să te bucuri de soarele ăsta?

— Pantofii ăștia sunt noi și mă rod.

— Atunci puteai să spui așa.

— Și tu puteai să mă întrebi.

Îi las în punctul ăsta, am ascultat deja prea mult.

LA MANICHIURISTĂ

Am, de obicei, mici rezerve în legătură cu tratamentele pentru corp, nu mă atrage perspectiva de a sta întinsă într-un cabinet, cu ochii acoperiți și corpul îmbrăcat în nămol. Port părul lung, încă nu se observă firele albe, așa că mă mulțumesc să petrec o după-amiază la coafor o dată la trei luni ca să mi-l reteze drept și atât. De epilat mă epilez singură, acasă, cu ceară, în timp ce văd la televizor un episod dintr-un serial polițist. Singura abatere pe care mi-o îngădui, de două ori pe lună și întotdeauna duminica, este o manichiură, ceea ce mă obligă să nu fac absolut nimic vreme de o oră. Nici telefoane, nici mesaje, nici răsfoit ziare sau reviste stupide.

Mă așez în fața unei femei, aproape de fiecare dată alta. Manichiuristele stau în șir, la fel ca noi, clientele, în spatele unei mese lungi și înguste. Este și o oglindă la fel de lungă, care dublează această scenă, această operațiune precisă. Cine știe cât e de plictisitor pentru ele, în timp ce noi, clientele, ne relaxăm. Toate manichiuristele vin din aceeași țară și, în timp ce se ocupă cu atenție de noi, vorbesc fără întrerupere în limba lor – mă întreb despre ce.

De curând a sosit o fată foarte frumoasă. Celelalte sunt trecute, cele mai multe supraponderale, cu fețe rotunde și buze vestejite. Aceasta însă este superbă, rafinată, cu părul negru, strâns, cu cărare pe mijloc și cu pomeți înalți. Șorțul de bumbac pe care îl poartă toate pare un articol elegant, cusut anume pentru ea. Eu mă simt mai degrabă ca celelalte, un picuț șleampătă. Îi arunc din când în când câte o privire, fiindcă e prea frumoasă și are niște trăsături splendide. Și după ce mă uit la ea, mă uit și la mine în oglindă și îmi dau seama pentru a mia oară că am o față care întotdeauna m-a dezamăgit. Fiecare privire mă costă, de aceea tind să evit oglinzile.

Astăzi intru fără programare, mă grăbesc, aș vrea doar să-mi șterg oja de pe unghii. Acum o săptămână mă simțeam deprimată și am ales un lac închis la culoare, ca de sirenă, dar după câteva zile a început să se ciobească.

— Bună ziua, doamnă! Doriți o manichiură? mă întreabă patroana salonului.

— Astăzi mă grăbesc. Cât costă să-mi ștergeți oja?

— Ei, nu costă nimic. Doar veniți la noi mereu, e suficient să-i dați fetei un bacșiș.

Și așa mă trezesc în fața acelei fete frumoase. E serioasă, mă întâmpină fără să zâmbească, se apucă imediat să-mi examineze unghiile de parcă ar fi ale ei.

Nu e repezită ca celelalte. Îi întind mâinile, ea le ia într-ale ei și pentru un

moment suntem legate astfel. Zâmbește, e distractiv pentru ea, se bucură de sarcina care îi revine. Și în tot acest timp, deși e concentrată, vorbește cu una dintre femeile de pe aceeași latură cu ea, fără să ridice vreo clipă capul. Îmi curăță complet unghiile, dar eu nu vreau să termine.

— Scuze, m-am răzgândit, ați putea să-mi și dați cu ojă, vă rog?

— Sigur că da.

Continuă să-mi aranjeze unghiile. Îndepărtează delicat pielițele din jur, văd grămăjoara care se adună, așchii moarte din trupul meu. Apoi, mulțumită, aplică o cremă albă și densă și îmi acoperă mâinile cu un prosop cald și pufos. Nu mă uit în oglindă cât timp ea încearcă să perfecționeze o bucățică din mine. Nu aș vrea să distrug acest moment, acest contact dintre noi, aș vrea doar să mă bucur de atenția ei, așa că mă străduiesc să mă uit numai la ea, deși știu că, legate fiind, suntem ființe separate. Vreo douăzeci de minute această femeie aflată între mine și oglindă mă apără de imaginea mea, de amărăciunea mea și, prin urmare, măcar de data asta mă simt și eu frumoasă.

Are vocea gravă; în gura ei, limba aceea nu sună strident. La un moment dat se oprește și îmi admiră inelul.

— De la soț?

— Nu sunt căsătorită.

Râde și nu mai zice nimic. Are dinți frumoși, ca de copil. Oare de ce râde? Râsul ei, ușor perfid, mă derutează. În cele din urmă, îmi aplică pe unghii o ojă roz, aproape transparentă. Au ieșit bine, dar îmi plac mai mult unghiile ei nevopsite.

LA HOTEL

Sunt nevoită să petrec trei nopți în alt oraș ca să particip la un congres. Hotelul e aglomerat, asediat de colegii mei.

Îmi e lehamite de această obligație anuală: același congres, aceleași fețe. Singurul lucru care se schimbă este orașul unde are loc și, în consecință, și hotelul.

Anul ăsta nici nu intru bine, că imediat îmi vine să plec de acolo. Mă simt înghițită de vestibul, de holul imens. Mă simt minusculă sub plafonul uriaș. Este un hotel urât, zgomotos și foarte mare.

Clădirea mi se pare ca o parcare pentru ființe umane, cu balcoane curbate, care se avântă în sus. Sunt organizate în jurul holului, un abis cu locuri unde poți să bei ceva sau să cumperi pantofi, eșarfe și genți, toate foarte scumpe.

Peste tot se văd alte grupuri, mai ales bărbați îmbrăcați în cenușiu, care se adună în găști și râd prea des și prea tare. Râsetele lor răsună și umplu abisul, e o zarvă care nu se oprește niciodată.

Camera mea, din fericire, nu dă spre abisul colectiv. Pentru a ajunge la ea, îmi explică recepționerul, trebuie să mergi mult, apoi să străbați un coridor nesfârșit pentru a lua ascensorul. Faci cinci minute doar până acolo.

Camera este înțesată de obiecte: pahare, sticle cu apă, un fierbător, cești, pliculețe de ceai, mape urâte din piele, reviste, informații despre hotel și oraș, scrise pe diverse coli de hârtie împăturite. Nu există suprafață liberă, nu am loc să așez nimic, îmi este imposibil să-mi identific lucrurile în toată învălmășeala asta. Din fericire, șifonierul e gol, cu excepția unui fier de călcat și a halatului de baie alb. Îmi deschid valiza și atârn în el niște haine.

Nu aștept decât să treacă aceste trei zile, aceste trei nopți infernale. În timpul zilei voi fi ocupată, închisă într-o sală ca să ascult discursuri și prezentări. Nu voi face decât să respect programul. Dar știu deja că noaptea nu voi putea să dorm în această încăpere din care nu am scăpare. Camera asta nenorocită mă va face să urăsc pe toată lumea. Dacă aș putea, aș arunca totul afară pe geam, m-aș arunca și pe mine de aici, de la etajul doisprezece, numai că fereastra nu se deschide.

Singura consolare a acestor zile este un domn cazat chiar lângă mine. Pare, după toate probabilitățile, o persoană dedicată studiului, are un aer înțelept, absorbit de alte sfere, detașat de ce este în jur. E slab, cu părul alb, des și inelat. Îmi pare un bărbat echilibrat, dar în același timp mereu stingher, un om care probabil reflectă prea mult asupra lucrurilor. Totuși, ochii îi sunt mari și blânzi,

marcați parcă de ceva.

Când mă vede zâmbește în loc să mă salute cu voce tare. Ațintește asupra mea o privire caldă, întotdeauna politicoasă, în timp ce înfruntăm dimineața împreună, așteptând liftul. Dar privirea atentă parcă îmi spune: „Doamnă, știu că nu vă simțiți bine aici". Nu încearcă să mă liniștească, ci doar să mă facă conștientă de faptul că mă înțelege.

Comportamentul lui mă intrigă, așa că răsfoiesc programul conferinței ca să-i aflu numele. Este un filosof cu faimă, autor al multor cărți, fugit dintr-o altă țară, persecutat cu mult timp în urmă de un guvern samavolnic. Aș fi mers să-i ascult conferința, dar, din nefericire, trebuie să particip la o masă rotundă. Acest filosof discret îmi pare, în esență, un om plin de viață și chiar de umor, ascuns în spatele unei timidități de fațadă.

Oare el cum mă vede? O femeie de vârstă mijlocie, un pic crispată, care se plictisește la un astfel de congres?

Seara urcăm împreună cu liftul și el îmi urează noapte bună, totdeauna politicos, dar sincer, totdeauna printr-o privire, înclinând capul, înainte de a deschide ușa camerei. Îi aud pașii în timp ce se schimbă, în timp ce se relaxează, după o zi agitată, așa cum fac și eu, în timp ce se spală pe dinți. Mă gândesc la el prăbușit pe un pat ca al meu, într-o cameră la fel de urâtă. Abia la această oră se dezvăluie o altă latură a lui: vorbește îndelung la telefon, precipitat și vehement, într-o limbă străină. Să fie oare soția? Un prieten? Editorul lui? Prezența lui mă liniștește și asta fără să trezească nimic erotic, nu e vorba de așa ceva. Mă gândesc la pivirea lui melancolică și neîmpăcată, la ochii deschiși, dar atât de îndepărtați, care sunt pe cale să se închidă pentru șase sau șapte ore.

A doua zi, deschidem ușa și ieșim în același timp din camere, coborâm împreună înainte de a ne despărți. Ne așteptăm, fără să ne fi înțeles în prealabil, în fiecare dimineață și seară. Și timp de trei zile legătura noastră tacită mă împacă într-un mod tainic cu lumea.

LA CASA DE BILETE

Într-o după-amiază ploioasă, merg pe o stradă lungă, străjuită de magazine. Trec pe lângă grupuri de oameni care au ales să se oprească în fața vitrinelor pentru câteva minute – familii, soți și soții, perechi de adolescenți, turiști. Câteva femei elegante, care se vede că sunt prietene la cataramă, se distrează în ciuda ploii, se răsfață cu prăjiturele, chiar dacă sunt mereu la dietă, profită de reduceri. Odinioară, asta era o arteră selectă, dar acum se află aici doar mici magazine, dintre cele pe care le vezi în toate aeroporturile din lume.

Simt că sunt singura persoană care are un scop precis în această după-amiază. Merg mai departe sub umbrela mare, deschisă. Nu bate vântul.

La capătul străzii se află un teatru impresionant, o construcție din secolul al XIX-lea, una dintre puținele podoabe ale acestui oraș prăfuit. Nu este nimeni la rând la casa de bilete. Cer programul pentru stagiunea următoare, abia tipărit. Primesc o broșură subțire, cu hârtia lucioasă. În loc să mă întorc acasă să o studiez în liniște, rămân acolo, în picioare, în fața ghișeului. Mă informez în legătură cu spectacolele care vor veni la toamnă, la iarnă. Casierul, un tânăr, mă lasă să consult totul pe îndelete.

Însemnez cu stiloul o serie de spectacole de operă, de balet și simfonii care mă tentează. Recunosc câte un interpret sau muzician. Studiez planul teatrului, dispunerea locurilor în sală, lojele, fotoliile. Nu am un loc fix, prefer să-l schimb de fiecare dată când vin și să mă bucur de concerte din diferite perspective. Reflectez asupra opțiunilor și constat că programele care mă atrag sunt fie înainte, fie după cină. Astfel, fiecare ocazie va fi ușor diferită. Știu că, odată achiziționate, biletele nu mai pot fi schimbate. Simplul fapt de a le cumpăra mi se pare un act de încredere, ba mai mult, un gest insolent și nesăbuit. Mă tulbură și în același timp mă face să mă simt îndrăzneață.

Îmi umplu astfel agenda, cea pe care mi-o cumpăr la sfârșitul fiecărui an, întotdeauna de la aceeași papetărie, cu aceeași dimensiune și grosime. Carnete de diferite culori, care se repetă invariabil de-a lungul anilor: albastru, roșu, negru, maro, roșu, albastru, negru și așa mai departe. Iată șiragul prea puțin variat al vieții mele.

Alcătuiesc o listă cu spectacolele pentru care aș vrea să fac rezervări.

— Un singur loc la fiecare? mă întreabă casierul.

— Unul singur.

Oare cum mă voi simți la ora opt și jumătate pe 16 mai anul viitor? Imposibil

de știut. Continui cu speranța că voi reveni aici, ținând biletul în mână, că voi avea o rochie frumoasă și mă voi așeza într-un fotoliu confortabil.

Tatăl meu, care lucra în spatele unui ghișeu ca angajat al poștei, a fost cel care mi-a făcut cunoștință cu teatrul. Era un împătimit al teatrului, în timp ce mama nici nu călca pe acolo.

Odată a rezervat bilete la un spectacol dintr-un oraș aflat chiar peste graniță. Ținea foarte mult să mă ducă acolo, ca să sărbătorim, în avans, ziua mea de naștere.

„Nu se sărbătorește dinainte, poartă ghinion“, zisese atunci mama. Dar de ziua mea – urma să împlinesc cincisprezece ani – spectacolul nu avea să se mai joace. Prin urmare, stabiliserăm cu ce tren să mergem, pregătiserăm bagajele și scoseserăm documentele necesare.

În seara dinaintea plecării, tata s-a simțit rău, avea febră mare. Părea că are gripă, dar nu putea nici să-și ridice capul. A fost internat pentru câteva zile. Îi intrase în sânge o bacterie rea și de aceea, în loc să merg cu el la teatru, am ajuns la crematoriu. În locul unei lungi călătorii cu trenul, în locul hotelului și al spectacolului, ceremonia funerară. La înmormântare, o mătușă puțin beată mi-a zis: „Nu ai cum să fugi de neprevăzut. Trăim de pe o zi pe alta.“

Plătesc numerar, casierul îmi dă restul. Una dintre monede cade, dar nu pe jos, probabil că a nimerit în umbrelă. Trebuie să bag mâna adânc în faldurile ei ude leoarcă, așa că nu-mi vine să scotocesc printre spițe.

În spatele meu se află un grup de persoane în vârstă. Vor să viziteze teatrul într-un tur ghidat, care începe peste cincisprezece minute. Vizitele de acest fel mi s-au părut întotdeauna o prostie, dar afară plouă cu găleata, prin urmare cer și eu un bilet. Nu costă mai nimic. Mă alătur grupului și pentru prima dată aflu istoria acestui loc care mă duce cu gândul la tatăl meu. Femeia care ne este ghid ne explică forma teatrului, stilul cortinei, faptul că în spatele frumoasei fresce de pe tavan este un gol. Ne spune și numele regelui care a comandat construcția acum două secole și data incendiului care în mare parte a distrus-o.

Mă trezesc în compania unor oameni care admiră teatrul de parcă ar fi o catedrală, care pun întrebări: unde sunt planurile originale ale teatrului? A fost reconstruit altfel după incendiu? Din cauza ploii suntem așa de mulți. Scena este amplă și în dezordine. Câțiva lucrători instalează ceva; deocamdată bat cuie cu ciocanele.

La un moment dat, ne reîntâlnim în loja regală, punctul culminant al vizitei. Și dintr-odată îmi piere cheful, simt că nu am ce căuta în acest grup de turiști, ce mi-a venit oare? Câțiva se fotografiază în loja regală, un spațiu odinioară interzis, exclusiv, care însă acum primește pe oricine vreme de câteva minute în schimbul unui bănuț. Un domn își fotografiază soția care afișează o atitudine de regină. Încerc să mă trag într-o parte, dar suntem înghesuiți, e prea târziu. Mă trezesc prinsă, încadrată, complice, în plus.

LA SOARE

Astăzi sunt manifestații în centru și elicopterele zumzăie din zori. Dar de trezit, m-a trezit soarele, iar asta mă îndeamnă să mă așez așa, în cămașă de noapte, la masa de scris și apoi să cobor în piață, unde mă întâmpină rumoarea blândă a cartierului.

E o sâmbătă însorită, prima zi călduroasă. Puțină lume mai poartă cizme, iar pe stradă se văd veste descheiate și călcâiele cu rosături ale fetelor care, disperate, s-au încălțat în papuci de cauciuc, lăsând deoparte balerinii noi și chinuitori. Deși este sâmbătă, nu lipsește o notă de eleganță ici și colo: nuanța vie a unui sacou, o eșarfă mai stridentă, croiala scurtă a unei rochii. Decorul seamănă cu o sărbătoare spontană, cu piațeta transformată parcă într-o plajă peste care plutește o stare de bine, de euforie. Magazinele sunt pline ochi de oameni, sunt cozi lungi la bancomat, la măcelărie, la brutărie, dar nimeni nu se plânge, dimpotrivă. În timp ce aștept să iau un sendviș la pachet, o aud pe o doamnă declarând cu mândrie: „E superb astăzi", iar pe domnul din spatele ei completând: „Cartierul ăsta e mereu superb".

Mi-a venit rândul la sendviș.

— Să vezi cât o să fie de bun, mă asigură bărbatul din spatele tejghelei, care mă cunoaște de o viață și îmi face același fel de sendviș de cel puțin trei ori pe săptămână. Astăzi ți-l fac bun, bun de tot.

Strecoară mâna în găleata de sub tejghea, cântărește două felii de brânză și le strecoară în pâinea tăiată în jumătate, apoi împachetează sandvișul și îmi dă bonul.

— Poftim, drăguțo!

Nu costă mai nimic. Caut un loc unde să mă așez, așa că mă duc în parcul de joacă unde noaptea se vând droguri, dar care la ora asta e înțesat de copii, părinți, câini, unde sunt chiar și câțiva singuratici ca mine. Numai că astăzi nu mă simt deloc singură. Ascult zarva atâtor conversații și mă minunez de acest îndemn pe care îl simțim, acela de a ne exprima, de a ne explica, de a ne povesti pe noi înșine în fața celorlalți. Mă minunez și de sendvișul meu preferat, așa simplu cum este. În timp ce îl mănânc, bucurându-mă de soare, îmi pare ceva sacru și știu că acest cartier mă iubește.

ACASĂ LA MINE

Mă vizitează o veche prietenă cu care nu m-am văzut de mult. O cunosc de când era mică, mi-a fost colegă la școală, apoi am mers amândouă la același liceu din centrul orașului și la aceeași universitate; mai târziu, ea a plecat să trăiască în altă țară, de unde nu revine prea des. S-a căsătorit acum câțiva ani, după o lungă perioadă de celibat. Are o fiică.

A dat un semn de curând, anunțându-mă că vine în oraș pentru o săptămână de vacanță. Ține neapărat să mă prezinte familiei sale.

Vin la mine la un ceai, așa că pun pe masă și câteva prăjiturele pe care am ieșit de dimineață să le cumpăr. Fiica lor are doi ani. Intră în sufragerie și se joacă cuminte, în liniște, în timp ce noi, cei mari, servim ceaiul. Apoi prietena mea o așază pe micuță pe canapea, îi dă jucării și cărți și îi spune: „Nu pui mâna pe nimic, scumpete".

Soțul – firav, cu câțiva ani mai tânăr decât ea, aș zice – vorbește despre programul lor încărcat: expoziții de văzut, monumente de vizitat, oameni cu care trebuie să se întâlnească.

— Soția mea a ținut mult să-și rezerve un moment pentru tine, îmi spune.

Este un savant, scrie cărți, se vede că e obișnuit să se afle la catedră, deși mă duce cu gândul la unii studenți precoce de-ai mei. Povestește că a crescut în mai multe țări, fiindcă tatăl lui era diplomat. Îmi pare un domnișor arogant, nici măcar nu e frumos, are ochii mici și buzele încordate. Orașul nu îl încântă, după numai două zile de ședere deja nu mai suportă superficialitatea pe care o vede peste tot în jur.

— Ce balamuc, ce mizerie! Nu înțeleg cum pot să trăiască oamenii aici.

Oare ce o fi învățat despre lumea asta după ce a trăit în atâtea țări?

Mănâncă aproape toate prăjiturile pe care le alesesem pentru micuță. Fetița preferă biscuiții uscați și fără gust aduși din străinătate în rucsac.

— Avem mereu la noi un pachețel, îmi explică prietena mea, ca să se simtă fata acasă.

Soțul alege prăjiturelele cele mai cremoase și mai lipicioase, cu gem înăuntru și îmbrăcate în ciocolată. Apoi zice:

— Diseară sărim peste cină și facem o plimbare lungă, trebuie să topim mâncarea asta grea.

Poate că nu mă simpatizează nici pe mine. Nu reușește să înțeleagă, probabil, motivul pentru care soția lui, o persoană atât de blândă și solară, s-a împrietenit

cu o tenebroasă ca mine. „Pe bune, asta e prietena simpatică despre care îmi vorbeai?“ are s-o întrebe, presupun, mai târziu. „Cum era mai înainte?“ Și mie mi-a părut rău pentru prietena mea, măritată cu o persoană insolentă, sau cel puțin așa mi se pare mie. Măcar a făcut cu el un copil cuminte.

Deodată soțul se ridică de la masă și începe să cerceteze rafturile, toate cărțile mele, toată viața mea, s-ar putea spune. Nu-mi place cum îi zăbovește privirea pe volumele acelea, mă enervează.

Alege una, o deschide și citește un paragraf în timp ce soția lui se ocupă de fetiță, care trebuie să facă pipi. Este un volum de poezii, o ediție care s-a epuizat, pe care am descoperit-o într-o duminică la un târg de vechituri și pe care am cumpărat-o după o lungă târguială asupra prețului.

— E interesantă?

— După părerea mea, da.

— Am încercat să-l citesc pe autor acum mai mult timp și am renunțat după două pagini, că nu mai rezistam.

— Mie în schimb îmi place, e un autor mare, după părerea mea.

— Îmi împrumuți și mie cartea?

E mai mult o afirmație decât o rugăminte. Și răspund fără ezitare:

— Îmi pare rău, dar voi sunteți în trecere. Cine știe când ne mai revedem.

Mă privește disprețuitor, dar fără să mai insiste. Pune cartea înapoi la locul ei. Mă simt meschină, dar nu vreau să-i împrumut cartea mea individului ăstuia, nu pot.

Ni se alătură prietena mea și observ că ochii ei verzi și ușor pierduți nu mai strălucesc ca altădată. Schimbăm subiectul. Apoi, un pic cam în pripă, îmi spun că trebuie să plece, că au o altă întâlnire.

Îmi iau rămas-bun de la ei, aș fi preferat să mă văd cu prietena mea în absența soțului. A vorbit mai tot timpul doar el.

— Ne auzim? mă întreabă ea, ajunsă deja la lift, cu fetița ghemuită cuminte în brațele ei. Ne vedem într-o zi și noi două?

— Când vrei, îi răspund, deși știu că vor fi mereu prea ocupați, că nu se va întâmpla.

Fac ordine prin casă, pun prăjiturelele rămase într-o cutie, așa încât să pot să ciugulesc din ele la micul-dejun o săptămână întreagă. Mă duc să verific cartea pe care ar fi vrut s-o ia cu el. Sper să nu aibă pe copertă vreo pată de gem sau de ciocolată. Dar nu, din fericire nu a lăsat urme. Cu siguranță că și-a zis: „Femeia asta are mii de cărți și nu e în stare să-mi împrumute și mie măcar una“. Dar cartea asta pentru mine e foarte prețioasă și nu cred că el ar reuși să priceapă sensul vreunui cuvânt.

Mă întorc în sufragerie, dau să mă așez pe canapeaua unde a stat fetița și văd că, folosindu-se de pixul pe care îl lăsasem pe masă, lângă un teanc de cărți, a trasat fără nicio noimă o linie subțire, continuă, pe spătarul din piele albă.

El a fost cel care i-a pus jucăriile în rucsac. Fără îndoială că văzuse canapeaua, spătarul, acea linie care nu era acolo înainte. Dar nu i-a spus nimic copilului, nici

mie nu mi-a spus nimic. M-a sărutat, și-a luat rămas-bun, mi-a mulțumit pentru ceai.

Linia mi se pare un fir lung de păr, inofensiv și totuși insuportabil. Arată ca o cărare trasă la întâmplare prin creștet. Nu reușesc s-o șterg cu degetele.

Oricât încerc să o îndepărtez, nu pot să scap de ea. Cumpăr pernuțe, apoi o pătură pentru a o ascunde. Dar nu merge, pernele se mișcă încoace și încolo, pătura alunecă, așa că acum prefer să citesc stând într-un alt fotoliu.

ÎN AUGUST

În luna august, cartierul meu devine pustiu; se împuținează ca o bătrână doamnă, odinioară strălucitoare, înainte de a se stinge aproape cu totul. Sunt unii care rămân pe loc și se închid de bună voie, fără să se mai vadă cu nimeni. Alții nu pot să suporte vidul acestei perioade sau întreruperea bruscă, așa cum ai trânti o ușă. Intră în depresie, o iau din loc. Eu una nu iubesc foarte tare luna august, dar nici nu o urăsc.

La început mă bucur de liniște, îmi salut vecinii care încă circulă, ieșind din casă în papuci, fără să se sinchisească, de parcă ar fi într-un cătun pierdut de la țărmul mării. În magazinele care mai sunt deschise sau la bar vorbim despre ce planuri are fiecare, despre vacanța iminentă. Ne spunem: ce bine e să poți parca oriunde, să traversezi cu ochii închiși bulevardul care de obicei e un infern. Ce minune să vezi piața pustie. Apoi, dintr-o dată, totul este amorțit, sugrumat de tăcere, de inerție și observi că lipsa de activitate devine în mod paradoxal obositoare.

De câteva zile, barurile au tras obloanele, nici măcar o cafea nu mai ai unde să bei pe afară. Cobor totuși către amiază să fac niște cumpărături. Au rămas deschise două tarabe, cu marfă puțină. Produsele mi se par fleșcăite și scumpe, deja dospite de soare. Vânzătorii sunt ca niște statui sub copertinele albe, niște personaje mute și apatice dintr-o scenă statică. Nu sunt preferații mei. Cei de la care cumpăr de obicei și care îmi fac reduceri bune sunt plecați. Aceștia doi sunt niște șmecheri, cer prea mulți bani de la turiștii care vizitează orașul timp de câteva săptămâni, în ciuda căldurii toride și a aerului său lugubru, închiriind vreunul dintre apartamentele din preajma piațetei, ale căror proprietari se află acum pe o ambarcațiune sau în munți sau în străinătate.

Nu ai unde să cheltui bani decât făcând piața. Toate magazinele sunt închise pentru concedii, au tras obloanele nu în semn de doliu, ci de veselie; pe uși se văd pancarte exuberante, scrise de mână, cu semne de exclamare, care urează vacanță plăcută și anunță data redeschiderii. Anul acesta se întâmplă însă ceva nou: unul dintre vecinii mei, un tânăr de vreo treizeci de ani, un pic cam neîngrijit, a decis să-și vândă tot din casă. Locuiește într-o clădire neobișnuită: un fost spațiu comercial, cu obloane în loc de ușă sau de ferestre.

Stă toată ziua, îmbrăcat în șort – în care și doarme, probabil –, pe un taburet așezat pe aleea închisă traficului. Aici poți doar să parchezi, să faci niște manevre și să ieși. Lângă taburet se află două-trei mese pliante, pe care tânărul a expus o

serie de obiecte utile și inutile: vase, tacâmuri, reviste, cărți de știință, boluri de ceramică pictate manual, dar ciobite, ceșcuțe spălăcite, jucării, tot felul de flecușteațe. Pantofi pentru femei, frumușei, însă purtați. Poșete de seară, căptușite cu mătase decolorată și cam murdară. O haină de blană urâtă, pestriță, agățată de o cârjă, nepotrivită cu sezonul și cu locul.

Tânărul a așezat cărțile într-un dulap de bucătărie puțintel strâmb, iar bijuteriile, pe o masă acoperită cu o bucată de catifea. Vasele sunt aranjate cu grijă pe aceeași masă. Mă gândesc pentru câte feluri de mâncare au fost așezate tacâmurile acelea uzate, câte buchete de flori au umplut acele vaze înainte de a se ofili. În fiecare zi, marfa este ușor diferită și omul face o selecție nouă. „Totul cu puțin", stă scris pe o bucată de hârtie. Aproape totul are același preț, aflu întrebându-l.

După-amiază, înainte de a pleca la masă, duce fiecare obiect înăuntru, coboară obloanele și pleacă, îndreptându-se, probabil, spre mare. A doua zi de dimineață își face iar apariția. Întrezăresc, în casa lui, un fundal întunecat: vălmășagul prăfuit din care se naște acest iarmaroc.

În fiecare zi îl salut, mă opresc, scotocesc câteva clipe. Mă tem că ar fi lipsit de politețe să n-o fac. În același timp, deși a scos chiar el afară aceste lucruri, mă simt indiscretă și ezit. Mi se pare nedrept să-i ating lucrurile, să le doresc pentru mine, să le cumpăr.

Mă impresionează mai ales un portret pictat pe pânză, nu prea mare, înfățișând o fată cu părul scurt și cărare pe dreapta. Este un portret neterminat: lipsesc umerii, bustul, în locul lor este doar albul murdar al pânzei. Fata pare nervoasă, se uită la mine chiorâș.

Și el – să fie oare fiul voinic al acelei fete palide? – este prietenos, fără a fi un vânzător insistent. Nu clipește cu înțeles în fața curiozității mele. Și cum toate magazinele sunt închise, am decis să-i fac puțină vânzare. Într-o zi cumpăr două pahare. Apoi, plătind aceeași sumă, o revistă luată de la chioșcul de ziare și citită, probabil, în tren acum treizeci și trei de ani. Apoi un colier. Pe urmă portretul. Cu cât cumpăr mai mult, cu atât apar, ca prin minune, lucruri noi. În deșertul arid al verii, acest munte de obiecte, acest fluviu revărsat, mă face să mă gândesc la dispariția a tot ce există, dar și la urmele banale și încăpățânate ale existenței.

Cumpăr câteva lucruri, deși nu-mi sunt de niciun folos. Și acasă, de dimineață, beau prima cafea din ceșcuța aceea ciobită. Citesc revista pe balcon, informându-mă asupra actorilor, evenimentelor și bârfelor de acum o generație. Agăț în perete tabloul și privesc chipul acela tânăr și timid. Ce o fi făcut-o fericită pe acea fată? Oare purtase, odată devenită doamnă, haina elegantă de blană? O fi fost a ei? Dorea cu tot dinadinsul să arate bine, să se simtă elegantă, în timp ce alerga după treburi sub cerul limpede al iernii?

Într-o zi, băiatul mă invită înăuntru, îmi era dator cu câțiva bănuți. De îndată ce intru mă încearcă un sentiment neplăcut; este o casă atât de „trăită", încât aproape că mă face să mă simt rău. Toate aceste lucruri adunate, neglijate, răscolite.

— Cui i-au aparținut toate astea? îl întreb în cele din urmă.

— Familiei mele și mie. Am reconstruit toate piesele puzzle-ului. Am luat examenele de maturitate grație acelor volume. Vreme de patruzeci și șase de ani, mama mea a gătit în acele oale. Tatăl meu folosea cărțile acelea atunci când juca. El nu arunca niciodată nimic. Când s-a prăpădit mama, a refuzat să se despartă de lucrurile ei. Anul ăsta s-a dus și el, așa că îmi revine mie sarcina, altfel prietena mea nu vrea să rămână aici peste noapte.

Și uite așa, în schimbul unei sume modice, casa mea se transformă, iar existența mea spartană se însuflețește puțin, capătă gust, ca un gulaș fiert pe îndelete, chiar dacă hârtia îngălbenită a revistelor îmi face ochii să lăcrimeze, iar pânza tabloului este roasă de molii. Nu-mi pasă, obiectele astea mă amuză, îmi țin companie, pe când vecinul meu rămas orfan, sătul de vânzarea slabă și poate chiar de singura lui clientă de încredere, într-o bună zi decide să arunce totul într-o pubelă și să dea o fugă la mare cu motocicleta, împreună cu fata care îl ține strâns pe după mijloc.

LA CASĂ

A fost întotdeauna un chin pentru mine să cheltui câțiva bănuți, să-mi cumpăr ceva frumos, dar inutil. Să fie din pricina unui tată care număra atent tot mărunțișul, care freca între degete fiecare bancnotă pe care mi-o dădea, de teamă să nu fie lipită de o alta? Care nu suporta să mănânce în oraș și nu-și îngăduia o ceașcă de ceai la o cafenea fiindcă îl costa cât o cutie cu douăzeci de pliculețe la supermarket? Să fie oare porunca severă a părinților mei cea care mă face să aleg ce e mai ieftin, fie că e vorba de o rochie, o felicitare sau un fel de mâncare dintr-un meniu? Sau să verific mai întâi prețul și pe urmă să mă uit la marfă, ca atunci când, la muzeu, dai să citești notele explicative înainte de a privi tabloul?

Poate că tatei i-ar fi plăcut barurile din cartierul ăsta, unde pot să cer, fără să plătesc niciun ban, un pahar cu apă minerală în care tresaltă bulele de acid și s-o sorb liniștită stând în picioare, ca să prind puteri sau să schimb două vorbe cu cineva.

Și totuși, tatăl meu, părintele care aducea bani în casă, punea deoparte o sumă de bani ca să meargă la teatru, alegând chiar locuri destul de cumsecade. Banii aceia erau pentru el o investiție personală, o cheltuială profitabilă. În schimb mama, care nu lucra și nu avea deloc independență economică, a avut mereu o relație confuză cu banii. Îmi amintesc și azi mustrările de care am avut parte odată, cu multă vreme în urmă, când mi-am dorit – să fi avut șapte sau opt ani – o rochie albă, foarte feminină, cu mâneci scurte și un șirag de perle cusute de-a dreptul – și, după mine, foarte ingenios –, în jurul răscroielii gâtului.

— Costă prea mult, hai încoace, mi-a zis sec.

Și am suferit, am suferit foarte tare, nu atât pentru rochia pierdută, cât pentru faptul că îmi dorisem ceva de neatins, pentru că îndrăznisem.

Încă mai apăsător este un episod din adolescență, de când aveam treisprezece ani. Ieșisem cu o verișoară mai mică și aveam sarcina să o protejez, să fiu o fată bună și responsabilă. Am plecat cu autobuzul în oraș – ce aventură! – ca să petrecem după-amiaza într-o piață renumită, foarte întortocheată. Și printre sute de tarabe pline de flecușteț de tot felul, am fost atrasă de o pereche de cercei ușori și lungi: două șiruri de bucățele de plastic roșu și negru. Nu erau cine știe ce, dar, printre miile de obiecte, ei îmi făcuseră cu ochiul.

Mama îmi dăduse niște bani, așa că am cumpărat fericită cerceii; însă, când m-am întors acasă și i-am arătat bijuteriile cele noi, mama mea, după ce m-a întrebat de preț, s-a înfuriat și mi-a făcut lungi reproșuri, zicându-mi: „Tu nu știi

pe ce să cheltui banii, nu costă atât de mult o pereche de cercei ca ăștia, te-au tras pe sfoară“. Una dintre scenele ei tipice. După aceea nu m-am mai putut uita cerceii aceia fără să mă urăsc.

Ca adult, a existat un alt moment critic care îmi vine acum în minte: primul meu prieten, care făcea curățenie în camera în care făceam dragoste – și în care mi-am pierdut virginitatea – înainte de mutarea într-o casă nouă. Voia să scape de bănuții împrăștiați și uitați pe podea, sub pat, între pernele fotoliului. „Nu valorează nimic, nu merită să-i aduni“, zisese el. A aruncat tot mărunțișul acela laolaltă cu grămăjoarele de praf adunat de-a lungul anilor în spatele pieselor de mobilier, iar eu în clipa aceea am înțeles, cu o dureroasă luciditate, că legătura noastră nu avea să aibă un final fericit.

Mă aflu într-un punct al vieții când câștig suficient și cheltui bani în fiecare zi, fără să îmi pun vreo limită. Cu toate astea, mă cuprinde teama, când mă aștept mai puțin, dacă mă atrage, de exemplu, un volum de buzunar cu o copertă rafinată sau o plantă veselă de pus în balcon. Astfel de obiecte îmi aduc aminte de cerceii de plastic roșu cu negru și îmi paralizează voința. Iată de ce câteodată, chiar dacă mor de foame, aleg sendvișul cel mai umil sau pur și simplu nu mănânc nimic. Dacă intru într-un magazin, dacă admir ceva și apoi rezist, dacă ies fără să mă apropii de casa de marcat, atunci mă simt o fiică virtuoasă. Dacă cedez, exact asta se întâmplă, cedez.

De pildă, astăzi, că este o zi răcoroasă, mă opresc la farmacie în fața unui flacon cu ulei de corp. Farmacistul, prompt și răbdător, îmi dă să încerc câteva, mă îndeamnă să miros diferitele arome: de lavandă, de trandafir, de rodie.

— Pielea devine foarte uscată în anotimpul ăsta, îmi spune el. Dacă doriți, puteți să turnați o picătură, două direct în cada de baie. Trebuie să avem grijă de noi, doamnă profesor.

Dar nu mă convinge, nu reușesc să justific o astfel de cheltuială, trebuie să am eu un produs asemănător prin casă. În cele din urmă, cer numai pastilele pentru durerea de cap, pe care le țin în geantă pentru orice eventualitate.

DE VORBĂ CU MINE ÎNSĂMI

De ce oare în dimineața asta îmi ia atât de mult timp să ies din casă? Cum se face că mă simt dezorientată până și în privința asta? Îmi e tot mai greu să mă trezesc, trebuie să încep imediat să acționez, să reacționez, să mă pun în mișcare, să mă concentrez. Dar astăzi, pe când mă pregătesc fără grabă pentru o zi obișnuită, mi se taie dintr-odată firul, stau nehotărâtă în fața garderobei când, de fapt, nu mă interesează ce aleg. Iau micul-dejun în picioare fără să mă bucur de el, îmi tai un măr, dar nu pun feliile pe o farfurie, nu știu dacă vreau o a doua cafea sau nu, mă simt neliniștită, nu-mi găsesc locul. Trec cincisprezece minute, apoi încă pe atât.

Dau să ies, apoi mă opresc, îmi scot jacheta și încep să caut un colier anume, ca să pun în valoare rochia. Trebuie să fie pe undeva, într-o casetă de bijuterii și, dacă mă gândesc bine, ăsta e cel mai frumos cuvânt din câte există[1].

Această dilatare a timpului mă face să mă simt descumpănită, deloc stăpână pe mine. Odată ieșită pe ușă știu că nu se va întâmpla nimic groaznic, dimpotrivă, mă va aștepta o zi cu totul obișnuită: o lecție, o întâlnire cu colegii, poate un film. Cu toate astea, mi-e teamă să nu uit ceva esențial, telefonul mobil sau legitimația sau cardul sau cheile și să dau de vreun necaz.

1 *Portagioie* – „casetă de bijuterii"; *porta gioie* – care aduce bucurii (it., în original) (n. tr.).

LA CINĂ

Am un prieten căruia îi place să organizeze acasă la el câte o mică cină. Locuiește într-o mansardă cu o terasă îmbietoare, de unde se văd turle și antene și unde te simți bine. În seara asta însă bate vântul, așa că se mănâncă în casă. Iau liftul până la ultimul etaj, apoi urc pe scări până sus de tot.

Locuința asta seamănă oarecum cu o jucărie. Unghiurile sunt drepte, cu grinzile întunecate lăsate la vedere. Camerele sunt mici, se intră dintr-una într-alta, nu există coridor. Aproape fiecare încăpere are un pat, perne puse grămadă pe podea, cu cărți de jur-împrejur. În fine, o casă unde, în orice cameră sau în orice moment se poate citi sau dormi. Ar fi un loc distractiv pentru un copil. Amicul meu este însă un domn elegant, la vreo șaptezeci de ani, un bărbat cult, fără familie.

Până să te așezi trebuie să mergi cu capul aplecat. Oaspeții sunt mereu alții, în afara unor câteva persoane de încredere, printre care mă număr și eu. În mod obișnuit nu mai întâlnesc a doua oară aceeași invitați, e un soi de laborator social care ține câteva ore și nu se mai repetă.

De data asta am venit pe jos, îndurând aerul înțepător și simțindu-mă foarte înfometată. Am întârziat un pic, iar micul grup s-a instalat deja pe canapea. Beau un pahar, mănânc arahide. Fac cunoștință cu un regizor, cu un ziarist, o poetă, un psiholog și un cuplu din nordul țării. Cei din urmă au ales să-și petreacă luna de miere în acest oraș.

Încă de la început, ea mă calcă pe nervi, poate din cauză că nu mă privește în față atunci când îmi strânge mâna. E o doamnă la vreo treizeci de ani, mai degrabă corpolentă. În schimb fața, cu bărbie ascuțită, aparține parcă unui alt corp, mai slab. Părul neted e prins la spate, iar kilogramele în plus o pun în evidență, conferindu-i o anumită fermitate.

Face comentarii în privința orașului, e puțintel cam exagerată și are ceva de spus despre toate cele. În timp ce explic micului grup cu ce mă ocup mă întrerupe, abătând atenția către un tablou atârnat deasupra canapelei. Susține că îl cunoaște personal pe pictor care, cu tot talentul lui, este supraestimat. Orice părere a ei mă irită, mi se pare nelalocul ei, chiar cam grosolană. Și totuși, comportamentul ei îndrăzneț îmi stârnește curiozitatea, femeia e un picuț vrăjitoare, una dintre cele care ar ști cum să se adreseze mulțimilor.

Suntem șase la masă. După ce se servește supa, toți ceilalți se opresc din vorbit, continuăm doar noi două. Discutăm despre un film, în opinia mea un

film bun, pledez în favoarea lui. Dar ea insistă că actorul principal, renumit de altfel, joacă foarte prost.

Nu sunt beată, dar nu reușesc să mă stăpânesc și îi zic:

— Tu auzi ce vorbești? Ce dracu' spui acolo?

Nu îmi răspunde, din acel moment mă ignoră total. Ceilalți ne privesc stingheriți. Nu am vorbit niciodată așa la o mică cină cu prietenii. Soțul ei mă sfredelește cu o privire de gheață, am adus un afront persoanei de care este îndrăgostit, cu care ar dori, firește, să întemeieze o familie. Altul schimbă subiectul, dar nu sunt în stare să-l urmăresc, nu mănânc mai nimic. Prietenul meu strânge de pe masă ca și cum nimic nu s-a întâmplat, apoi ne aduce tort și cafea.

Mă întorc acasă rușinată, mergând tot pe jos, în ciuda oboselii. Fac drumul în patruzeci de minute, pășesc grăbită pe lângă clădiri întunecate, cu ferestrele închise. Chiar și după plimbarea asta lungă mă simt tot enervată, chiar scoasă din sărite. Am să-i cer scuze prietenului meu că am stricat toată seara. Traversez piața unde voi coborî de dimineață să fac cumpărături. Dar în seara asta le cer băieților care stau la taclale în jurul fântânii să-mi dea o țigară.

ÎN VACANȚĂ

Profit de câteva zile libere în toamnă și plec din oraș să-mi limpezesc mintea, să mă bucur de soare într-un sat din apropiere și să mai ies din rutină. Sosesc într-un loc odihnitor și însorit. Îmi place unde stau: hotelul e liniștit, micul-dejun, savuros și piscina goală până la amiază. Singurul necaz este că și aici mă simt datoare să fac și eu ce fac ceilalți. Dimineața, la masă, toți vorbesc cu entuziasm despre potecile lungi din jur, despre pădurea de pini plină de cerbi, despre un restaurant aflat undeva sus și care are parte de o priveliște magnifică. Mai este și casa unei scriitoare celebre care poate fi vizitată. Dar eu nu am chef, prefer să dorm, să mă bucur de aerul curat, să înot liniștită înainte să sară în piscină copiii.

Eu în copilărie nu plecam nicăieri cu părinții mei. Nu eram ca micuții aceștia care stau pe lângă părinții lor, luând masa împreună în familie sau jucând cărți. Tatăl meu, poate din înțelepciune, poate din obstinație, socotea că e mai bine să te relaxezi la tine acasă, fără să-ți faci bagajul, fără să fii nevoit să te obișnuiești pentru scurtă vreme cu un loc necunoscut. Așa se duce jumătate de vacanță, zicea el. Așa că, în fiecare an, în perioada când nu trebuia să lucreze, stătea acasă. Nu se îmbrăca până târziu, cobora liniștit să-și cumpere ziarele și să-i salute pe vecinii deja pensionați, care se adunau pe băncile din piațetă. Apoi se tolănea pe canapea în fața unui ventilator ca să citească ziarul și să asculte puțină muzică. Nu căuta muntele sau marea, nu se emoționa în fața spectacolului naturii. Pentru el, pacea însemna să rămâi în casă, netulburat, într-un colț familiar, singurul lui refugiu.

Mamei i-ar fi plăcut să călătorească, să plece în vacanță. Își dorea să viziteze marile orașe, să vadă muzeele, locurile sacre, templele zeilor. Tata considera toate acestea o cazną, pe lângă faptul că era și o risipă. Apoi, era el de părere, te expuneai întotdeauna unui risc oarecare, fie la mare, fie la munte. Obișnuia să spună: „Dacă e să plouă, pentru mine ar fi un dezastru, nu-mi place să conduc ore întregi, mi se pare mai firesc să te distrezi undeva înăuntru, eventual la teatru“. Și cum el era cel care aducea bani în casă și totodată singurul care conducea mașina, peste vară rămâneam toți trei acasă.

Ca adult am învățat și eu să cedez unor obiceiuri, înțeleg nevoia de a pleca de acasă, de a încetini ritmul. Nu-mi displace ca, o dată pe an, să schimb aerul. Nu mă întorc niciodată în același loc, prefer să nu creez legături, dependențe. Doar că, mai mult decât faptul că mă îndepărtez de viața cotidiană, mă simt înstrăinată de familia din care mă trag și de tinerețea mea. O distanță pe cât de voită, pe atât

de deprimantă. Stând la soare, mă cuprinde melancolia. Deplâng nefericirea familiei mele. Îmi pare rău pentru mama mea, nemulțumită pe vremea când era măritată, disprețuitoare acum că e văduvă.

Sunt, totuși, de acord și cu tatăl meu, în anumite privințe suma cheltuită pentru această săptămână de vacanță mi se pare o mare risipă, simt lipsa anumitor lucruri, deja m-am cam săturat să mă îmbrac la opt dimineața ca să iau micul-dejun în mijlocul atâtor oameni. Cafeaua nu este destul de caldă, iar două zile mai târziu, deși suntem în afara sezonului, hotelul este plin, băieții încep să plonjeze în piscină după masa de dimineață și serile tânăra pereche care administrează hotelul dă muzica tare, ca să-i facă pe toți să danseze la lumina stelelor.

După cină, rămân în cameră să mă uit la televizor. Mă gândesc îndelung la părinții mei și mă întreb de ce, în acest loc ferit de lume, ei continuă să mă bântuie.

Oare cu care dintre ei semăn? Cu el, care ar fi rămas în cameră să citească, la fel ca mine? Sau cu ea, care ar fi vrut să danseze? I-ar fi plăcut să se distreze cu alte persoane, nu cu tata și cu mine. Ființele dragi – prieteni, rude, oameni lângă care surâdea larg, față de care nu se bosumfla – erau altele decât cele de acasă. Eu și cu tata, noi eram colivia ei.

LA SUPERMARKET

Trezindu-mă că am frigiderul gol, mă decid să merg la supermarket și dau din nou nas în nas cu acel prieten căsătorit, pentru care eu reprezint… ce? O cale neumblată, o poveste nicicând petrecută. Am un coș în mână, conține puține lucruri – cumpărăturile obișnuite ale unei persoane singure –, în timp ce el împinge un cărucior încărcat cu tot felul de alimente: cutii de cereale, pungi de biscuiți, pachete cu felii de pâine uscată, dulcețuri, unt, lapte integral, degresat, de soia. Îmi explică ce mănâncă fiecare membru al familiei, vorbește despre lupta continuă de a lua micul-dejun împreună, se plânge că nu se întâmplă aproape niciodată. Prietenului meu îi place să aibă întotdeauna suficiente provizii în cămară: cutii de orez și de paste, năut și roșii, cafea și zahăr, sticle de ulei, de apă plată sau acidulată.

— În caz de dezastru, mă lămurește el glumind.

— De unde dezastru?

La ei în familie un dezastru mi se pare puțin probabil, cu sau fără provizii. Eu nu fac provizii de niciun fel, trăiesc tot timpul pe sponci, cu frigiderul aproape gol și cămara la fel.

Plătim separat cumpărăturile la casă. El are nevoie de un sfert de oră ca să le așeze pe toate în sacoșe. Pe urmă îl însoțesc în parcarea subterană. Lăsăm în urmă muzica plictisitoare, neoanele, mirosul de mâncare, aerul condiționat care funcționează în neștire.

— Te duc cu mașina?

— Am doar două pungi, mă duc pe jos.

— Haide, cred că o să plouă, să ne întoarcem împreună.

Deschide portbagajul. Toate sacoșele, transparente, de un verde spălăcit, urât, seamănă între ele, se confundă. Decidem să punem cumpărăturile mele într-un scaun pentru copii. Este puțin scârbos, plin de firimituri, iar în jur văd urma copiilor lui, înghesuiți ore întregi în mașină: jucării de tot felul, maimuțoi dezmembrați, cărți terfelite.

El scoate o ciocolată dintr-una dintre sacoșe.

— Trebuie s-o mâncăm imediat, spune el.

Știu de ce, prietena mea e preocupată de zaharuri, de grăsimi saturate. Îmi dă și mie o bucățică.

— Nu știe nimeni de parcarea asta, vezi ce liniștită este? E secretul meu, nu am zis nimănui de ea.

Mă duce până acasă. Îmi iau sacoșele, îi mulțumesc, îmi iau rămas-bun, sărutându-l pe obraji ca de obicei.

— Nu mai ai nevoie de altceva, nu vrei să-ți dau din sacoșele noastre? Și așa jumătate din cumpărături sunt de rezervă.

— Dacă are loc un dezastru, este mai bine să pleci de acasă.

— Așa e.

Întocmai. Nu mai am nevoie de altceva, afecțiunea pe care o pune deoparte pentru mine îmi este de ajuns.

LA MARE

Sunt în restaurantul unui sătuc aflat pe coastă. Prin ferestrele mari se vede cerul, azi cenușiu, și marea. Este o duminică deja ca de iarnă, dar frumoasă, fără prea mult vânt. Nu e soare, dar nici nu plouă.

Ocazia o reprezintă botezul copilului unei colege. Ținea foarte mult să vin, așa că am acceptat invitația, chiar dacă în realitate aș fi preferat să refuz. M-a adus cu mașina un alt coleg al meu; e o pacoste, dar, din păcate, eu nu am mașină.

După ceremonia religioasă am venit împreună la restaurant. Suntem destul de mulți, trei mese lungi ocupă aproape tot spațiul. Restaurantul este rezervat numai pentru noi. Se vede că proprietarii se cunosc bine cu familia prietenei mele; aceștia au sărbătorit aici multe ocazii similare și se simt ca acasă. Majoritatea oaspeților sunt rudele ei și ale soțului: părinți, veri, socri, unchi, alți copii. Fetița doarme în cărucior, în ciuda gălăgiei. Râsetele cresc și scad în intensitate, ca valurile care rod plaja din fața noastră.

Îi văd pe verișorii micii făpturi abia botezate, cei mai mărișori, care știu să meargă, care de acum mănâncă singuri sau care mănâncă atât de mult, încât ar trebui deja să dea jos câteva kilograme.

Se ține un toast, apoi începe prânzul. Ospătarii aduc la masă o gamă largă de antreuri – midii, scoici mai mărunte, hamsii, brânzeturi, măsline, ton afumat, creveți – pe platouri diferite. M-au așezat departe de colegul plictisitor care m-a însoțit și împreună cu care mă voi afla din nou, curând, în mașină.

Mănânc, apoi beau un pic de vin. Vorbesc cu oamenii așezați lângă mine. Explic cine sunt, de când o cunosc pe prietena mea, care sunt proiectele la care lucrez. Privesc cerul mohorât care acoperă marea, cu care se contopește la orizont, pacea de dincolo de acest vacarm. Mă intrigă faptul că nimeni în afară de mine nu observă splendoarea mării.

Cu toată claustrofobia, mă simt izolată de grup, ținută departe de legăturile lor durabile și indispensabile. În același timp, sunt obligată să ascult oameni pe care nu-i cunosc bine.

Nici fizic nu mă simt prea bine. Mi se pare un efort să stau pe scaun și-mi simt capul ciudat de greu pe umeri. Nu am nimic în gât, totuși parcă simt că mă înează ceva. Respir, îmi văd abdomenul ridicându-se și coborând, dar aproape că mă apasă în piept, trebuie să ies, să respir aer curat.

Mă uit în jur, am nevoie de un sprijin, de un punct fix. Fetița se trezește și o văd cuibărită în brațele soțului prietenei mele. Plânge. Bunica ei vine s-o

liniștească.

Mă ridic brusc. Caut toaleta. Este afară, ce bine, așa sunt nevoită să ies.

— E rece, doamnă, ar fi bine să vă îmbrăcați, mă previne un ospătar.

Îmi iau paltonul, mă duc la baie, după care o șterg spre plajă. Marea este agitată, magnifică. Mă trezesc printre vestigiile unei reședințe imperiale. Se pot întrezări vag dimensiunile și contururile încăperilor care dădeau odată spre mare și unde împăratul locuia pe timpul verii.

Mă gândesc la fetiță, la după-amiaza asta organizată în cinstea ei. Nu știe de această veselă inaugurare a vieții ei, nu are idee de istoria lumii.

Văzut de jos, din exterior, restaurantul, scăldat în lumină artificială, mi se pare un acvariu plin de oameni, toți îmbrăcați în culori diferite și siliți să se miște cu încetinitorul.

Nu mai sunt singură pe plajă, din cubul de sticlă au scăpat și alții, niște copii. Aleargă pe lângă apă, strigă, aruncă cu pietre. Se ascund în peșteri, printre rămășițele încăpățânate ale unei vile părăsite.

Afară e un tumult sălbatic: vacarmul vântului și al mării, prăbușirea valurilor care înghit totul. Și mă întreb, de ce acest freamăt ne aduce atâta pace în suflet?

LA BAR

N-am fost niciodată căsătorită, dar, ca toate femeile, am avut de-a face cu o serie de bărbați însurați. Astăzi mă gândesc la unul dintre ei, pe care l-am cunoscut în acest bar dintr-un cartier de pe cealaltă parte a fluviului, unde acum se întâmplă să fiu singură. În ziua aceea luasem o cafea și mă pregăteam să plec. El m-a urmărit, m-a oprit pe trotuar. Alergase după mine ca un nebun.

Era prima oară când un bărbat mă urmărea cu asemenea râvnă. Sunt destul de atrăgătoare, dar nu sunt o femeie frumoasă, care îi vrăjește pe toți. Și totuși, el a spus, bâlbâindu-se: „Scuze dacă te deranjez, mi-ar face plăcere să ne cunoaștem".

Nimic mai mult. El avea vreo cincizeci de ani, eu douăzeci și ceva. Se uita fix la mine, implorându-mă cu ochi limpezi și neliniștiți, fără să mai spună nimic. Avea o privire blândă, dar tenace. Eram gata să-l ignor, totuși m-am simțit măgulită, nu-mi părea a fi un seducător oarecare.

— O cafea măcar, adăugase el.

— Tocmai am băut una, am treabă.

— Atunci mai târziu, pe la cinci, te aștept tot aici.

În după-amiaza aceea m-am văzut cu o prietenă. I-am povestit ce se întâmplase.

— Cum ți s-a părut? Convingător?

— Știu și eu? Poate.

— Frumos, bine îmbrăcat?

— Aș zice că da.

— Păi, și atunci?

La cinci și douăzeci eram înapoi la bar. El stătea la o măsuță, așteptând pur și simplu, ca cineva care întâmpină o persoană dragă la aeroport. N-am să uit niciodată căldura din privirea lui când m-a văzut. Era un bărbat cu o căsnicie stabilă și nefericită și am avut o mică idilă cu el. Locuia în alt oraș, venea aici din când în când, peste zi, cu probleme de serviciu. Ce mai e de adăugat?

Fărâme de amintiri: câte o evadare în afara orașului, la prânz, cu mașina. Îi plăcea să conducă, să iasă de pe autostradă la întâmplare și să găsească un colțișor la țară unde se mânca bine. Îmi vine în minte un șir de cârciumioare goale. Odată, îmi amintesc, eram doar noi doi, chelnerul, patronul și bucătarul, care nu s-a arătat deloc. Am rămas acolo toată după-amiaza, stând de vorbă. Nu mai știu ce am mâncat, îmi amintesc doar abundența și varietatea felurilor de mâncare din

jur, ca la o nuntă fastuoasă.

L-au lăsat să fumeze la masă. N-aveam idee unde locuiau, el și soția lui, sau din ce oraș era. Nu a venit niciodată la mine acasă. Așteptam să mă sune și mă duceam de fiecare dată la întâlnire. A fost un episod fierbinte, o scurtă strălucire care nu îmi mai spune nimic acum.

LA VILĂ

Lângă casa mea este o vilă care a aparținut odinioară unei familii bogate. Are împrejur o grădină îndrăgită de câini și de copii. Adesea mă duc acolo înainte de amiază ca să mă plimb pe răcoare, de-a lungul potecii. Trec prin fața unei voliere gigantice, cât o casă cu două etaje, cu o cupolă foarte frumoasă. Nu mai este nici picior de pasăre înăuntru. Porumbeii murdari și stăruitori se așază pe volieră formând parcă un fel de sârmă ghimpată vie. Papagalii cu pene de un verde-aprins zboară de la copac la copac sau aterizează câteva minute pe iarbă. Fântâna de piatră din interiorul volierei este acoperită cu mușchi la fel de verde ca penele papaglilor. Apa din fântână curge încă.

De-a lungul potecii sunt mai multe fântâni arteziene cu statui reprezentând ființe inexistente, tulburătoare: personaje feminine cu patru sâni sau o femeie care, de la bazin în jos, devine leoaică. Sunt și satiri acoperiți cu păr de la brâu în jos, cu copite de capră, ținând niște urne pe umeri. Femeile au atitudini animalice, lenețe, provocatoare. Copilași cu cozi de pește suflă ca fermecați în niște cochilii de melc marin.

Vila este întotdeauna închisă, deși prin ferestrele frumoase poți vedea că înăuntru sunt mese din lemn de culoare închisă, scaune, rafturi pline de cărți. O fi o bibliotecă sau vreun institut, dar nu există nicio pancartă afară, are un aer secret. Trebuie să fie frumos să stai acolo, înăuntru, și să citești o carte, dar nu văd niciodată niciun suflet de om.

Astăzi, pe când mă plimbam, întâlnesc doi oameni, o doamnă și un domn cam la vreo șaptezeci de ani. Coboară împreună, foarte încet, chiar în locul unde cărarea se întrerupe oarecum. În acel loc pământul este brăzdat, ca și cum pe acolo ar fi curs odată un izvor. Cei doi sunt afectuoși, dar nu-mi par a fi soț și soție. Aș zice mai degrabă frate și soră, doi oameni care au împărțit o copilărie, o intimitate impusă și inconfundabilă.

Mă apropii și văd că pentru doamna aceea fiecare pas este o încercare. Apoi observ că are o drenă atașată la abdomen. Sunt două tuburi și două pungi transparente de plastic. Una este plină de sânge, cealaltă conține un lichid destul de limpede, dar vâscos. Poartă ochelari de soare, lentilele sunt negre, pătrate, exagerate, așa că nu pot să ghicesc nimic din privirea ei. Dar am impresia că este o femeie de oțel. Trebuie să fi fost operată cu câteva zile în urmă. În spatele vilei se află un spital, poate că este încă internată acolo sau poate că tocmai a fost externată, simțindu-se ușurată că a scăpat, dar și dezorientată aici, afară.

Domnul, fratele ei, să zicem, merge pe lângă ea, o sprijină, sunt aproape lipiți unul de celălalt. Ține în mână tuburile lungi și subțiri, parcă ar fi niște lese, în timp ce câinii aleargă la ora asta peste tot prin grădină, liberi.

Doamna îmi pare mai vie decât copiii care se aud țipând prin parc. Imaginea celor doi oameni legați unul de celălalt mă mișcă, mă uluiește. Mă face să înțeleg devotamentul, legătura vitală dintre ei. Mă gândesc la substanțele care circulă în noi, care trebuie să circule și care trebuie eliminate în mod regulat. Mecanisme ascunse, urâte, cruciale.

Nu își vorbesc, doar pășesc alături cu băgare de seamă. Ea s-a întors, probabil, în această lume trezindu-se în sala de operații, după intervenția laborioasă în timpul căreia a stat întinsă, fără durere, într-un alt tărâm.

LA ȚARĂ

Mă duc să petrec câteva zile în casa de la țară a prietenei mele, cea care umblă întruna prin lume. M-a văzut abătută într-o zi și mi-a zis: „Casa e liberă, acolo nu te freacă nimeni la cap, pe bune". Și cum în momentul ăsta viața mă solicită prea mult, îi accept invitația. Mă organizez și iau trenul de la gara centrală. Mă frapează destinațiile de pe tabelă, mă fac să mă gândesc la cât drum avem de bătut, cât de întâmplător este parcursul fiecăruia. Până să termin de citit ziarul, trebuie deja să cobor. Găsesc mașina care mă așteaptă în parcare, lăsată acolo de grădinar.

Această zonă de basm, cuibărită între dealuri, trebuie să fie un paradis în timpul verii. N-am mai stat la volan de o veșnicie, totuși conduc fără probleme, mașina este compactă și sigură, iar drumul urcă întruna. Urmând sfatul prietenei mele, mă opresc în sat să fac aprovizionare pentru trei zile, ca să nu mai fiu nevoită să ies. Le spun negustorilor că sunt oaspetele ei, așa că aceștia mă salută fără rezerve și îmi dau să gust bucăți de brânză înainte de a le cumpăra. Toată lumea vorbește despre un val de frig care urmează să sosească, trei zile la rând cu temperaturi scăzute, viscol, poate și puțină ninsoare.

Casa este așezată în vale, priveliștea este magnifică, cerul vast și luminos și se zărește doar o mână de case în depărtare. Piscina este acoperită cu o prelată, hamacul tremură în vânt, iar plantele înălțate pe pergolă, dese și uscate, au mare nevoie să fie tunse.

Iau cheia de sub piatră și descui. Desfac valiza, aprind focul în cămin și pun de o cafea. Bucătăria este mare, ca la țară, iar chiuveta, joasă, de marmură, scăldată în lumina care pătrunde pe fereastră. Oale și plăci de ceramică, ulcele și vase cu capac pictate manual. Chiar sub tavan, sunt așezate în șir mai multe chei de fier, ca o lungă inscripție indescifrabilă. Chei inutile, care deschideau odinioară niște porți ce nu mai există.

Îmi pun pantofii de sport și fac o plimbare înainte de apusul soarelui. O apuc pe cărarea care taie câmpul de grâu. Aici, la țară, nu e zarvă, locul e idilic și frumos ordonat, la fel ca baloții rotunzi de fân. Un loc care a rezistat tuturor schimbărilor și distrugerilor. Merg mai departe până dau de un pârâu, acolo mă uit la ceas și pornesc înapoi. Am fost întotdeauna conștientă de faptul că singurătatea te obligă să-ți chivernisești bine timpul, la fel ca banii din portofel: cât trebuie cheltuit, cât mai rămâne până la cină sau până la ora de culcare. Dar aici timpul se măsoară altfel, așa că plimbarea de o oră pare mult mai lungă.

Seara îmi gătesc singură cina. La oraș, de obicei, mănânc ceva cumpărat de la restaurantul cu autoservire de lângă casa mea sau mă mulțumesc cu o conservă de ton în ulei și o furculiță, dar aici țin să-mi pregătesc mâncare adevărată, chiar elaborată. Pun într-o tavă niște pulpe de pui, le ornez cu cimbru, căței de usturoi, sare, lămâie și dau drumul la cuptor. Îmi place vesela: farfurii groase, galbene și pahare subțiri și transparente. Mă interesează cărțile lor, mă uit la diferite cataloage ale unor expoziții vizitate în oraș, nedând atenție celor pe care le-am adus eu de acasă ca să-mi țină de urât. Mă simt întotdeauna mai bine când mă înconjoară detalii din viața altora.

După cină, citesc în fața focului din cămin, picotesc puțin, ascult din muzica lor, răsfoiesc revistele de acum un an. Pentru culcare aleg odaia strâmtă a fiicei lor, un pat de o persoană sub acoperișul mansardat. Văd în șifonier, laolaltă cu pilota, câteva hanorace de-ale ei, un coș cu costume de baie. Prefer acest colțișor mai degrabă decât patul matrimonial cu baldachin, din lemn închis la culoare și apăsător.

A doua zi este și mai frig și, pe când străbat lanul de grâu, simt pământul atât de întărit, că nu mai cedează sub pași. Astăzi, pe timpul plimbării bate vântul, luminile caselor din depărtare mă întristează și la întoarcere mă apasă puțin gândul că mă aflu aici singură, fără să știu pe nimeni.

Înainte de a mă întoarce văd ceva pe potecă: o făptură mică, cenușie. Știu că e moartă, de aceea simt și eu că încremenesc. Este un șoarece și, chiar dacă îmi iau îndată privirea, apuc să observ deja toate amănuntele: coada îndoită, delicată, blana moale și deasă. Cel mai tulburător este faptul că îi lipsește capul, i-a fost retezat. Dar cum și de ce? Poate de un alt animal, de vreo pasăre feroce? Corpul decapitat, așa dezgustător cum este, mă duce cu gândul la o smochină, iar în frigul acesta pătrunzător îmi vin în minte fructul de care mă bucur în miezul verii și roșul spectaculos al pulpei lui dulci și călduțe.

Animalul nu se mișcă, dar înlăuntrul meu totul se rotește. Nu mai are nicio putere, dar mă zguduie profund. Într-o clipă se năruie starea de bine de care mă bucurasem în locul acesta până acum.

Mă întreb cum oare i-a fost retezat capul cu atâta precizie, de parcă a fost o decapitare executată cu o lamă de cuțit. Să fie prin preajmă un alt animal a cărui mușcătură să aibă o astfel de precizie absolută? Cum se face că a luat doar capul și a lăsat restul? Dar mai înainte de toate, aș vrea să înțeleg de ce această reacție atât de violentă din partea mea. Mă aflu înaintea cadavrului unui animal minuscul, atâta tot. Aseară am uns liniștită cu ulei niște pulpe de pui. Carnea crudă și lipsită de viață nu m-a tulburat câtuși de puțin, sângele care pătă din loc în loc tava era ceva întru totul firesc.

Nu vreau să-l văd și nici să-l ating, vreau doar să mă îndepărtez și să alung din minte imaginea aceea. Sunt tentată chiar să mă sui în mașină și să mă întorc în oraș. Și totuși, ține de mine, nu mă poate ajuta nimeni. Să-l chem pe grădinar ca să se ocupe de treaba asta mi se pare jalnic. Trec iute pe lângă micul animal, întorcând capul. Sunt cotropită de spaima absurdă că poate să revină la viață și –

încă mai absurd – că poate să mă apuce, să se agațe de mine ca să mă omoare.

Ajunsă în casă, caut ceva să îl acopăr. Găsesc o conservă de roșii decojite, o golesc și o clătesc bine. Acum mai am nevoie de un obiect subțire și plat cu care să-l iau de jos. Găsesc altă cutie, una din carton, și tai o bucată pătrată cu o foarfecă. Asta va fi manevra. Totuși, nu mă simt în stare, rămân înăuntru, îmi fac un ceai fierbinte. Această misiune măruntă mă îngrozește, îmi dă o senzație de slăbiciune.

După ceva timp ies din casă, ducând în mână cutia de tablă și bucata de carton. Scot coșul de gunoi și deschid sacul dinăuntru. Tulburată, acopăr animalul ținând capul întors. El zace fără viață în vreme ce pe mine mă trec sudorile, inima îmi bate tare, mâinile îmi tremură. Odată acoperit, nu mă mai răscolește așa de rău. Îngenunchez, strecor încet bucata de carton pe sub el, dar imediat întâmpin oarecare rezistență, trebuie să împing ușor, să insist puțin câte puțin ca să-l fac să alunece pe micul făraș de carton. Fac totul fără să mă uit vreo clipă la cutie.

Mă ridic cu ustensila în mână și simt pentru un moment greutatea animalului, câteva zeci de grame care parcă mă fac să mă prăbușesc. Îmi dau seama cum se rostogolește în cutie. Mă duc cu sicriul ticluit de mine spre coșul de gunoi și îl arunc în sacul deja deschis, apoi las capacul. Cadavrul dispare, dar când mă întorc pe cărare văd o pată de sânge care s-a scurs din el în timpul manevrei.

Seara, din fericire, plouă, iar a doua zi, mulțumită soarelui, dispare și pata. Dar bietul șoarece decapitat, abia lăsat fără viață, tot mă mai duce cu gândul la o smochină coaptă în miezul verii, la gustul lăsat în gură de pulpa roșie și călduță.

LA CULCARE

Noaptea, când citesc întinsă în pat, aud vuietul mașinilor care trec în viteză jos, în stradă. Goana lor mă face să mă simt și mai imobilă. Totuși numai așa reușesc să adorm, însoțită de zgomotul acesta. Și apoi, când mă trezesc – mereu în puterea nopții, mereu la aceeași oră –, liniștea absolută este cea care îmi alungă somnul. La vremea aceea nu mai circulă pe stradă nicio mașină, nimeni nu se mai duce nicăieri. Somnul se tot subțiază, până când mă părăsește de-a binelea. Stau și aștept să se ivească cineva, oricine. Gândurile care își fac loc la acest ceas întunecat sunt întotdeauna cele mai negre și mai lucide. Tăcerea aceea, împreună cu cerul smolit, mă împiedică să adorm până când simt din nou tovărășia vieții care pulsează acolo jos, în stradă.

LA TELEFON

Astăzi primesc o mulțime de apeluri de la un iubit. Apasă din greșeală o tastă și mă sună fără să-și dea seama. Văd numărul lui pe telefon, răspund, zic alo, iar el vorbește cu însuflețire, dar nu mi se adresează mie. Îl aud pe când ia prânzul, cerând meniul zilei într-un restaurant, apoi în timp ce merge pe stradă, în timp ce lucrează. Vocea lui rătăcitoare îmi ajunge până la urmă la ureche, îndepărtată, dar ușor de recunoscut, prezentă și absentă totodată. Vorbește și râde. Împarte toate astea cu mine fără să aibă habar.

Sunt acasă, nu am planuri. Îmi e frig toată ziua, este acea perioadă a toamnei în care încă nu se pornește încălzirea centrală, așa că trag pe mine un pulover gros și pun la fiert, aproape din oră în oră, niște apă pentru ceai. Nici când mă bag în pat, sub pilotă, așternutul nu transmite deloc căldură, parcă e o lespede de tortură sub tălpile goale.

De fiecare dată când aud sunetul telefonului, răspund, gândindu-mă că poate de data asta mă caută cu adevărat. Dar nu-mi rostește numele, nu-mi aude salutul, nu își dă seama de contactul repetat, involuntar dintre noi.

Cu cine vorbește oare? Și unde este? Nu am idee. Ar putea fi la birou, la bar, pe peronul stației de metrou, cine știe. Însă de fiecare dată când sună, mă simt trădată. Mă irită acest contact neintenționat, mă face să mă simt mai singură ca oricând.

În cele din urmă, spre seară, sună iar telefonul. E el. Răspund, mă salută cu o voce caldă.

— Bună, iubito.

— Bună. Cum ți-a fost ziua?

— Foarte obositoare. Tot timpul la birou, nici măcar n-am luat pauza de prânz, am fost tot pe fugă. Și la tine?

— Și eu am avut o zi obositoare.

— Și ce facem, ieșim la cină?

— Nu am chef în seara asta.

— De ce?

— Am o durere de cap care nu trece, răspund eu, apoi închid și, flămândă, ies din casă să iau cina singură. Aerul nu pișcă deloc și îmi dau seama că este mai rece în casă decât afară.

LA UMBRĂ

Ieri, ceasurile au fost date înapoi cu o oră și astăzi, când traversez podul care mă duce spre casă, este deja întuneric. Mă gândesc la o după-amiază luminoasă, pe un petic de nisip fierbinte, unde toate locurile de sub umbrele fuseseră deja ocupate și părea că toți cei din sat se bălăceau în apă.

Mă aflam acolo la o nuntă. A doua zi însă, în loc să mă întorc acasă, am rămas pe loc ca să mă bucur puțin de mare, simțeam că am nevoie, deși venisem fără prosop de plajă, fără creme de protecție solară, iar plaja era, de fapt, neatrăgătoare, strâmtă ca o încăpere, flancată de două șiruri de stânci negre și ascuțite. Apa era acolo foarte agitată, iar albul spumei aproape că te orbea. În fața mea era o mămică scundă și robustă, cu părul negru, înconjurată de copiii ei; avea cel puțin patru, încă îmi amintesc copilașul gol din brațele ei și o fiică, frumușică la fel ca maică-sa, dar încă nevătămată de viață. Tatăl nu era cu ei, însă mama era ca un turn de neînfrânt în mijlocul tumultului. Copiii erau liniștiți în marea aceea sălbatică, se distrau așa de bine, chiar și cei mici erau neînfricați, săreau printre valuri la momentul potrivit, în timp ce pe mine mă tot descumpănea bubuitul lor, nu reușeam să trec peste acel zgomot deconcertant ca să pot să intru în apă și să înot în pace.

M-am întors pe țărmul plin de trupuri dezgolite, toropite, și mi-am găsit cumva loc între două șezlonguri. Soarele ardea cu atâta putere, încât pur și simplu mi-a fost teamă că o să mor. Tot ce voiam era să stăvilesc acele raze sau să mă pun la adăpost, în orice pată de umbră, ca și cum m-aș fi agățat de o stâncă în mijlocul mării, așa că încet-încet m-am tras aproape de o altă femeie, care dormea indiferentă la suferința mea. Trupul ei transmitea o armonie de invidiat, așa cum stătea cu capul întors într-o parte, cu ochii închiși și banda roșie a costumului de baie dezlegată. Mie îmi lipsea acea liniște, dar, simțindu-mă oarecum ușurată în vecinătatea ei și învingându-mi sentimentul de vinovăție, am adormit și eu la umbra altcuiva.

Când m-am trezit, șezlongul femeii era liber, dar, văzând acel cenușiu care se așterne curând după apusul soarelui, m-a cuprins melancolia.

Umbra aceea vizibilă pentru oricine era mai mult o înfrângere decât o salvare. Și, dacă mă gândesc bine, la mare există întotdeauna un element sălbatic, pe care trebuie fie să-l înduri, fie să-l învingi, un element căutat sau nevăzut, un vrăjmaș.

Mă feresc să fiu pusă în umbră, chiar dacă nu am frați mai cuminți sau surori mai frumoase cu care să mă întrec.

Nu am cum să ies din umbra inevitabilă a acestui anotimp, nici din cea a familiei mele. În același timp, îmi e dor de umbra binefăcătoare a altcuiva.

IARNA

La sfârșitul anului, când toți elevii din oraș sunt în vacanță, accept invitația de a face o drumeție cu prietenii mei și copiii lor – un băiat și o fată – ca să vizităm un castel. La volan este el, cel cu podul, cu cearta, cu episodul de la supermarket. Trebuia să meargă și prietena mea, dar, fiind răcită rău, a renunțat în ultimul moment. Prin urmare, îi iau locul pentru o zi.

Pe drumul de întoarcere spre oraș ne oprim să ne dezmorțim picioarele într-un sat pierdut de lume. El parchează în fața unei faleze înalte, înaintând deasupra mării. Coborâm din mașină și urmăm străduța îngustă, în căutarea unui colț însorit. O doamnă cu mătura în mână face curățenie în piațetă – două steaguri încrucișate, o fântână minusculă –, ca și când spațiul public ar fi sufrageria ei de acasă.

Ne plimbăm puțin, copiii merg în fața noastră. Ne adunăm sub zidul unei vile aristocrate, care domină împrejurimile. Citim numele familiei sculptat la baza unei statui. Fațada este din piatră, dar culorile sunt calde, un amestec estompat de roz, galben și portocaliu, peste care cad umbrele felinarelor stradale. E după-amiază, satul pare aproape nelocuit, înecat cum este într-o lumină strălucitoare.

Ne îndoim sub vântul care șuieră și avem ochii plini de lacrimi. Vedem biserica din vârful satului și un măslin bătrân, împodobit cu globulețe roșii și strălucitoare în loc de pom de Crăciun. Cu cât urcăm, cu atât ne izbește mai mult vântul, frigul. Suntem înconjurați de spațiul deschis, plutind în gol.

Ne stârnește uimirea o ulicioară: în realitate este un drum înfundat, un fel de curte interioară, care duce către trei sau patru clădiri – sau poate este o singură clădire cu trei sau patru intrări separate. Locul este ferit, foarte întunecat, ochii se obișnuiesc anevoie, dar treptat zărim o scară fără balustradă care duce la o arcadă din cărămidă, cu uși închise și dărăpănate. Prin niște spărturi se strecoară asfințitul de iarnă, iar efectul este extraordinar, pare un fel de peșteră în interiorul căreia lumina pâlpâie ca un suflet viu.

De îndată ce mă găsesc în acea hrubă pe jumătate închisă, încep să visez la o viață trăită acolo, mi-ar plăcea să locuiesc în colțișorul ăsta, departe de tot și de toate. El e lângă mine, ne minunăm împreună, iar înainte să pornim înapoi se întoarce spre mine și mă privește.

— Încântător! zice.

Cuvântul mă încălzește, dar nu înțeleg dacă se referă la mine sau la locul

acesta, e un tip misterios și, în plus, astăzi, în ciuda drumeției romantice în afara orașului, îmi pare că lipsește acea scânteie între noi.

Fetița vrea o ciocolată caldă, așa că pornim în jos spre sat și ne interesăm unde putem găsi un bar deschis.

— Întrebați uite-acolo, ne îndeamnă doamna cu mătura.

Și iată-ne în fața unei frizerii deschise, spre marea noastră mirare, plină de clienți înăuntru.

— Sus, în capul străzii, cam la trei sute de metri de aici, ne spune un domn așezat într-un fotoliu, cu fața plină de spumă de ras.

Ajungem acolo, sus, dar barul este închis, din păcate. Copertina mare de pânză, rămasă până acum, în prag de iarnă, se zbate cu furie.

Ne întoarcem la mașina parcată pe faleză. Și pe când el pornește motorul și împinge maneta în marșarier, încep să mă agit, nu am încredere în bariera joasă de ciment dintre noi și pericolul aflat în față, nu am încredere nici în manevra pe care vrea s-o facă, simt doar cât de înclinată este mașina către acel neant. Noi însă urcăm dând cu spatele, motorul scâncește și ne îndepărtăm, în ciuda forței gravitaționale, lăsând în urmă satul acela cu piațeta atât de curată, cu grota liniștită care mă vrăjise, cu domnul care în seara asta va sta la cină cu barba proaspăt rasă. Nu am avut parte de ciocolată caldă, ci doar de căldura moleșitoare din mașină. Ajungem acasă tăcuți, mai puțin fiica lui, care a fredonat, absorbită, tot timpul.

LA PAPETĂRIE

Papetăria mea preferată se află chiar în centru, într-o clădire de epocă, la intersecția a două străzi foarte circulate. Mă duc la sfârșit de an să-mi cumpăr agenda nouă, achiziția mea favorită, un fel de ritual, dar trec pe acolo cu plăcere în fiecare săptămână ca să iau cine știe ce, un dosar transparent, niște semne de carte autoadezive, o gumă nouă, cu care încă nu s-a șters nimic. Frunzăresc caietele colorate și încerc cerneala diferitelor stilouri pe o bucată de hârtie pe care se încalecă mii de semnături necunoscute, de măzgăliturи grăbite, nervoase. Cer cartușe de schimb pentru imprimanta de acasă și diferite cutii pentru a pune în ordine, pe hârtie, urmele existenței mele: scrisori, facturi, notițe. Chiar și atunci când nu am nevoie de ceva anume mă opresc pentru o clipă în fața vitrinei ca să admir decorul gătit mereu ca de sărbătoare, împodobit cu ghiozdane, foarfece, piuneze, lipici, scotch și multe carnețele, cu și fără linii, pe care aș vrea să le umplu, chiar și pe cele care au destinații specifice și nu sunt foarte potrivite decât pentru ținut socoteli. Deși nu știu să desenez, mi-ar plăcea să-mi aleg un album pentru schițe, legat manual, cu coli de hârtie groasă, de culoarea fildeșului.

Îi observ pe negustorii aflați înăuntru: mama, grăsună, cu păr închis la culoare, dar tern, așezată la casă; tatăl, care se ocupă de stilourile închise într-un dulăpior de sticlă, de parcă ar fi bijuterii prețioase, și de sticluțele cu cerneală care par niște parfumuri alese. Părinții schimbă replici dese cu fiul lor, un lungan îmbrăcat în negru, care se cațără într-o clipă pe o scară ca să dea jos diverse mărfuri. Probabil că acesta e felul lor de a relaționa, o dezbatere în familie, vioaie și cumpănită. Comentează cotidianul pe care îl răsfoiește tot timpul mama, vorbesc despre întâmplările banale din oraș, despre nenorocirile petrecute în țări pe care nu le vor vizita niciodată.

Doamna îmi este tare simpatică. Odată am bănuit că îmi lăsasem ochelarii de soare în magazin. M-am întors degrabă și, când i-am spus că nu îi găsesc, a ieșit de îndată de la casă și ne-am apucat să dăm roată pe îndelete, oprindu-ne în fața rafturilor, refăcând traseul meu prin magazin. Cumpărasem multe lucruri în ziua aceea, dar ei nu-i scăpase niciuna dintre târguieli, le ținuse minte pe toate, de aceea m-a condus fără să mă întrebe nimic.

— Nu-i văd pe aici, scumpete, mi-a zis după ce ne-am uitat atent peste tot.

Apoi însă, privindu-mă fix, mi-a dat de înțeles că ochelarii mi se prinseseră de gulerul pardesiului, agățați de fular ca un liliac.

De ani de zile, papetăria este un punct de referință pentru mine: când eram

mică, cumpăram numai de acolo tot ce-mi trebuia pentru școală, apoi pentru facultate, acum pentru cursurile pe care le predau. Tot ce cumpăr de acolo, pe lângă faptul că îmi este de folos, mă face fericită. Îmi validează existența.

Astăzi însă, când sosesc, văd în vitrină doar un șir de valize, toate rigide, toate la prețuri de nimic, mai ales modelul de mici dimensiuni, pe care poți să-l tragi repede după tine în avion. Înăuntru, în magazin, au scos dulapurile înalte, cu rafturi, iar în mijloc sunt alte valize, unele mai mari, grupate după marcă și culoare. Cu toate astea, efectul nu este unul armonios, dimpotrivă, mi se pare înfiorător. În ciuda plafoanelor înalte și a proporțiilor grațioase ale interiorului, a devenit un loc oarecare, o prăvălie lipsită de caracter. Seamănă cu zona aceea haotică dintr-un aeroport, cu bagaje orfane, descărcate pe bandă și pe care, până la urmă, nu le revendică nimeni.

Ce tristețe să privești toate valizele acelea noi și goale, așteptând un călător, fel de fel de articole grele, o destinație! Nu mai sunt alte mărfuri, numai valize, dar mai apoi, chiar la intrare, văd o gamă întreagă de umbrele, mari și mici, toate de proastă calitate, în așteptarea unor turiști cuprinși de disperare când începe deodată să toarne cu găleata, umbrele de duzină, menite să sfârșească aproape întotdeauna la coșul de gunoi după o furtună, înfipte cu furie, de parcă ar fi niște stârci hărtăniți.

Foștii patroni au renunțat să mai țină magazinul, nu îi mai văd. Înăuntru este doar un tânăr palid, cu trăsături fine, care se uită afară prin geamul vitrinei, supraveghind distrat traficul. Îmi vine să intru și să mă interesez unde s-au dus cei de dinainte. Mă întreb dacă o fi vorba de un faliment, de o evacuare umilitoare, dacă au ieșit rău. Dar tânărul aceasta nu are nicio vină, a venit aici ca să câștige o pâine. Și, oricât îmi displace, nu mă miră că papetăria mea preferată nu mai există, în zona asta chiriile trebuie să fie exorbitante. Și, la urma urmei, cine mai intra acolo, cine cumpăra toate caietele alea? Studenții mei efectiv nu știu să scrie de mână, este de ajuns să apese niște taste ca să se informeze, să se aventureze în lume. Gândurile lor răsar pe un ecran și sălășluiesc pe un nor inexistent, aflat la dispoziția oricui.

Intră o pereche; sunt tineri, îndrăgostiți, lipiți unul de celălalt. Sunt în acel stadiu sublim în care orice idioțenie pare încântătoare. Pe ei nu-i deranjează aspectul magazinului, dimpotrivă, se vede că este tocmai ce căutau. Observ cât se distrează în acel labirint de geamantane. Deschid și închid modelele în culori aprinse, căptușite, necăptușite, trag de închizători, ciocăne în carapacele de plastic. Probabil că este prima oară când călătoresc împreună. Oare va fi și ultima? Își vor da seama, poate, după a treia zi petrecută la hotel, că, de fapt, nu se iubesc? Sau vor ajunge mai apoi la un echilibru în cuplu? Și în timp ce cuget la toate astea, valizele îmi par o clipă niște cărți uriașe – volume umflate, fără titluri și fără noimă, într-o bibliotecă pentru monștri, pentru giganți, pentru idioți.

Ea alege un geamantan violet, el, unul galben-deschis. Îi dau băiatului banii, apoi le probează degrabă, vârând înăuntru niște sacoșele, chiar și jachetele și eșarfele de care nu mai au nevoie, întrucât, după o dimineață răcoroasă, acum s-a făcut deodată cald și toată lumea de pe stradă începe să dea jos rânduri de haine.

Cei doi sunt mulțumiți, entuziasmați de aventura lor împreună și ies din magazin trăgând după ei, pe cele patru roți ale valizelor, o veselie indiscutabilă, care răstoarnă pietrele din caldarâmul orașului.

ÎN ZORI

Dacă urc pe acoperișul clădirii unde locuiesc, pot să văd răsăritul soarelui. De obicei sunt prea leneșă, nu-mi place să renunț la căldura patului, așa că nu reușesc să mă mobilizez, să mă scol și să mă îmbrac la timp. Se întâmplă s-o fac mai des iarna, când ziua începe mai târziu: îmi pun repede paltonul peste pijamale, fularul, o pereche de cizme, iau liftul și mă instalez între rufele puse la uscat de alți chiriași ai clădirii: fețe de masă, prosoape, pulovere, chiloți. Aștept până când o porțiune din conturul crestat al colinelor din față e însemnată apăsat cu aur. Totul se petrece în decurs de câteva secunde: se ivește globul curat, perfect rotund, ca gălbenușul unui ou, descătușându-se deodată. Urcă metodic, devine mai palid pe măsură ce se înalță, deși eu știu că, de fapt, nu se mișcă nici măcar un milimetru, că e o amăgire, o iluzie. Îl urmăresc până când nu mai este cu putință, până când ochii nu mai îndură.

Dar nu strâng numai din ochi din cauza soarelui, răsăritul face să mi se strângă și inima. Simt lumina care incendiază orașul, care te izbește în față, dar care încălzește și măduva oaselor. Și, pe când tot urcă, privirea întâlnește rufele întinse de ceilalți chiriași, tocite de atâta purtat, dar uscate și țepene. Închid ochii ca să văd doar lumina printre pleoape, simțindu-mă vinovată că îmi este de obicei prea lene ca să am parte de acest fenomen cotidian, totodată conștientă că mi-ar fi prea greu să întâmpin astfel fiecare dimineață. Scăldată în lumină și în același timp copleșită, îmi amintesc cuvintele unui mare scriitor, pe care l-am citat într-un volum al meu: „Fug curând să mă ascund la umbră, îngrozit de flacăra cea mare: mi se pare că are să mă devoreze, că are să mă cuprindă și să mă reducă la o făptură și mai măruntă de pe pământul ăsta, la un vierme sau o plantă… Nu mă pot gândi la nimic, totul îmi pare inutil, viața mi se înfățișează nespus de ușoară, nu-mi pasă dacă nu se mai interesează nimeni de mine, dacă mai nimeni nu-mi mai scrie un rând.“[2] Cu aceeași senzație de sfârșeală cobor și scriu aceste rânduri, în vreme ce în lume începe o zi ca oricare alta.

2 Fragment din *Il mare*, de Corrado Alvaro, ediție îngrijită de Geno Pampaloni, Bompiani, Milano, 1994 (n. a.).

DE VORBĂ CU MINE ÎNSĂMI

Întotdeauna mi-a lipsit impulsul, mi-a lipsit agilitatea, lucru care, când eram copil, mă inhiba și mă ținea locului. Când eram la școală, ne lăsau să ne jucăm afară câte o jumătate de oră. Dacă pe cei mai mulți dintre școlari acest răstimp aproape că îi umplea de extaz, pentru mine era o tortură. Detestam țipetele ascuțite, exaltarea bruscă. În fine, jocul preferat de prietenele pe care le aveam la vremea respectivă era să sărim pe niște buturugi de copaci, de la una la alta, ca și cum ar fi fost mici insule rotunde, un arhipelag răsărit într-un loc despădurit. Buturugile erau scunde, ne ajungeau până la șolduri, dar mie cățăratul ăsta îmi dădea o stare de greață și, de îndată ce mă ridicam în picioare, începeau să-mi tremure genunchii.

Mă umilea efortul disproporționat pe care îl depuneam ca să ocup, greoi și cu mare grijă, acele spații neînsemnate, pe când celelalte fetițe săreau de pe o buturugă pe alta cu degajare, distrându-se de minune, de parcă ar fi fost niște păsărele care țopăiau de pe o ramură pe alta. Le invidiam salturile dezinvolte. Acum îmi dau seama că eram în același timp tenace și timidă: continuam să mă țin după ele fără să protestez, continuam să urc, să ezit, să sar, dar fiecare gol dintre buturugile acelea mi se părea o prăpastie, iar teama de a mă prăbuși mă chinuia, cu toate că n-am căzut niciodată.

ACASĂ LA EL

De când cu drumeția făcută cu el și copiii lui mă simt un pic cam răscolită. Mă aventurez cu un pas mai departe, mă gândesc prea mult la felul lui de a râde, la vocea subțire care îi scapă din când în când și care mă înduioșează, la firele de păr de pe încheietura mâinii și chiar întinzându-se răzleț pe dosul mâinii, la mesajele amuzante pe care mi le trimite uneori. Tot aștept, dar nu dă niciun semn, e mult timp de când nu-l mai văd nici pe stradă. Dar apoi, într-o zi, sună telefonul. Este el, numele inconfundabil de pe ecran mi se pare deja o insolență. Prietena mea probabil că e la birou, iar copiii, la școală. Oare ce o să-mi propună? O masă caldă la bar?

Însă când îi aud vocea, îmi dau seama că s-a întâmplat ceva. Îmi explică totul în grabă: tatăl prietenei mele a avut un accident cerebral, situația este, din păcate, gravă. Au primit un telefon dis-de-dimineață și au plecat, lăsând câinele și toată casa de izbeliște. Cheia este la barmanul barului din colț.

Cobor imediat, câinele trebuie scos la plimbare. Este pentru prima dată când mă aflu singură în casa lor. De obicei văd doar masa întinsă, baia pentru oaspeți, bucătăria în plină activitate. În dimineața asta însă, în ciuda apelului din zori și a plecării precipitate, totul se înfățișează în bună ordine, vasele din mașină sunt spălate, doar cafetiera rămasă pe aragaz trebuie clătită și observ pe urmă și un pic de zahăr vărsat pe jos.

Văd cele două dormitoare, cel luminos și aproape gol, cu perdele de in alb, pe care îl împart el și prietena mea, și cel de alături, mai îngust, plin de jucării, cu paturi suprapuse. Nici vorbă însă de dezordinea apocaliptică, nici măcar acolo. Pe pereții coridorului sunt fotografii cu ei doi, fotografii ale copiilor, fotografii cu toți patru; sunt instantanee familiare la care ei țin, făcute la mare, în străinătate, cu copiii în poală. Cobor niște jaluzele, închid gazele, întind cuvertura pe pat. Închid sacul de gunoi. Iată morfologia intimă a unei familii, două persoane care se îndrăgostesc și fac doi copii, un drum pe cât de banal, pe atât de singular, de unic. Și înțeleg deodată că ei doi alcătuiesc un organism ingenios, un întreg impenetrabil.

Găsesc lesa lângă ușă și cobor cu câinele. Îl plimb până la vila din spatele casei mele, ducând niște pungi de plastic în buzunar. Înaintăm printre fântânile murdare, pe sub palmierii țepeni, printre statuile pătate, împestrițate de mușchi și licheni.

Câinele este cuminte, îmi arată de îndată încredere. Nu latră, mă conduce și

îmi place sclipirea plăcuțelor metalice prinse pe zgardă. Se oprește să bea apă din fântână, în fața unei femei-leoaice care își sprijină laba pe un craniu, în timp ce alta, plictisită, devorează un măr.

De trei ori pe zi, timp de trei zile, până la întoarcerea lor, după ce a fost înmormântat tatăl prietenei mele, facem același tur. Prind drag de cățel, cu urechile lui mereu atente, cu pasul mereu sprinten și nasul în vânt. Drumul nostru mă poartă tot mai departe, el mă trage, dar lesa o țin eu. Cu fiecare pas mă îndepărtez de pericol, până când derapajul meu se sfârșește și nu mai doresc să se întâmple povestea noastră neîntâmplată.

LA BAR

— Noutăți? mă întreabă barmanul meu.

— S-ar putea să plec pentru o vreme.

— Adică?

— Am câștigat o bursă de studiu într-o țară în care nu am fost niciodată.

— Și în ce constă asta?

— Dimineața lucrăm individual, apoi de două ori pe zi, la prânz și la cină, ne adunăm pe lângă niște mese lungi, mâncăm împreună cu alți bursieri, ne cunoaștem, facem schimb de idei.

— Nu-i rău. Durata?

— Ar fi vorba de un an.

— Ești nehotărâtă?

— Nu am părăsit niciodată orașul ăsta.

— Orașul ăsta e o gioarsă.

După ce iau cafeaua, răsfoiesc distrată ziarul lăsat de altcineva și, la un moment dat, în josul paginii, îmi sare în ochi o figură: părul creț și bogat, ochii mari, limpezi, trăsături fine. Este filosoful care stătea lângă mine în hotelul acela urât, o persoană care trebuie să fi acceptat multe astfel de angajamente. Mi se pare un semn bun.

Sunt încântată să-l regăsesc, îmi amintesc cum urcam și coboram împreună cu liftul, înțelegerea tacită dintre noi. Mereu îmi propun să citesc una dintre cărțile lui.

Îmi aduc aminte cum vorbea însuflețit la telefon într-o limbă străină, pe care nu izbuteam să o identific. Aici, în fotografie, văd același zâmbet, corect, dar și ironic, ușor malițios, cu care rezistase plictisului de la conferință. Ochii dilatați, absenți și pătrunzători totodată sunt mereu limpezi în mintea mea.

Sub fotografie, un bloc de text, o singură coloană. Presupun că este un articol despre el, o recenzie a unui nou volum. După o lungă boală, spune textul. Nu îmi dădusem seama câtuși de puțin.

LA TREZIRE

Azi, când mă trezesc din somn, nu mă dau jos din pat, nu mă duc nici la baie să mă cântăresc și nici în bucătărie să beau un pahar de apă călduță înainte să pun de cafea. Azi orașul nu mă salută, nu mă susține, poate că știe deja că sunt pe cale s-o șterg de aici. Privesc soarele palid, care alungă orice speranță, și cerul dens, același cer prin care în curând voi călători departe. Un teritoriu vast și vaporos, fără trasee precise, care acum ne unește pe toți, dar care se împotrivește oricărei urme a trecerii noastre; spre deosebire de mare, cerul nu-și poartă legănat pasagerii care îl străbat, nu păstrează nimic, puțin îi pasă de noi. Rezistă oricărei definiții, este în continuă schimbare, capătă în fiecare clipă o înfățișare nouă.

În dimineața asta îmi e teamă să mă desprind de casă, de cartier, de crisalida mea urbană. În același timp, sunt deja cu un picior dincolo, valizele cumpărate de la vechea papetărie sunt deja făcute, mai trebuie doar să pun lacătele. Am predat cheia persoanei care urmează să subînchirieze și căreia i-am explicat cât de des trebuie să ude plantele și că mânerul ușii de la balcon de obicei face figuri. Am golit un dulap și am încuiat un altul în care am pus toate lucrurile la care țin, puține, la urma urmei: caiete, scrisori, câteva fotografii și hârtii, agendele mele umplute cu hărnicie. În rest nimic, doar că pentru prima oară cești mele, vesela, furculițele, șervețelele vor fi folosite de altcineva.

Ieri, la cină, în casa unor prieteni, toată lumea mi-a spus drum bun, ședere plăcută. Mi-au urat, îmbrățișându-mă, mult noroc.

El nu era acolo, avea alte treburi. M-am simțit bine totuși, trecuse de miezul nopții și eram încă la masă.

Îmi spun că mă așteaptă un cer nou, dar mereu legat de cel de aici. Va fi o viață minunată din anumite puncte de vedere. Vreme de un an, de exemplu, nu va trebui nici să fac cumpărături, nici să gătesc sau să spăl vasele. Nu va trebui să iau cina singură nici măcar pentru o seară.

Aș fi putut să renunț, aș fi putut să rămân locului. Este însă ceva care mă împinge să ies din carapacea propriei mele vieți, la fel cum mă trăgea câinele pe cărarea de la vechea vilă. Dau ascultare acestui îndemn, cunosc prea bine stările și respirația acestui loc. Totuși, astăzi, pradă tuturor sentimentelor din fundal, care refuză să se risipească, sunt cuprinsă de apatie.

ACASĂ LA MAMA

Duminica, de două ori pe lună, mă sui în tren după ora prânzului. De fiecare dată îi duc, de la cofetăria din colțul străzii, un pachet de pișcoturi de șampanie, cu riscul de a ajunge cu ele sfărâmate. Chiar și azi, în ziua de Anul Nou, îi duc o cutie întreagă.

E o zi înnorată; azi-noapte, după focurile de artificii, a plouat. De la fereastra trenului văd turmele nemișcate de oi pe fundalul văilor domoale și întinse la nesfârșit. Cobor în gară și iau autobuzul care urcă spre sat. Șoferul este deja o cunoștință veche. E un tip obraznic, un băgăcios, s-ar putea zice, dar nu mă deranjează, dimpotrivă, îmi face plăcere schimbul nostru obișnuit de replici aiurite.

— Doamnă, arătați strașnic, îmi zice azi. Soțul dumneavoastră trebuie să fie un mare norocos. Dar n-ar recunoaște nici în ruptul capului, nu-i așa? Vă felicit din inimă.

Autobuzul aproape că se șterge de ziduri, huruie gălăgios, iar eu sunt singurul pasager. Cobor în piața unde mama mea a ales să-și petreacă bătrânețea, la etajul al doilea al unui imobil cu o farmacie la parter. Îmi deschide îngrijitoarea, care pleacă atunci când sosesc eu.

Mama stă în fotoliul ei în fața televizorului. Este deja îmbrăcată, o găsesc de fiecare dată mai slabă, mai împuținată, iar puloverul grena pe care i l-am dăruit anul trecut i-a devenit acum prea mare. Hainele abia dacă îi ating corpul; mânecile, prea lungi, îi acoperă în parte mâinile. Nu zâmbește când mă vede, îmi pare absentă, dar ochii îi sunt strălucitori, neliniștiți.

— Un an nou fericit, mamă!

— Ai venit.

O sărut pe frunte și pun apă la fiert pentru ceai. Și în vreme ce așez pișcoturile și ceainicul, ea îmi înșiră toate suferințele: o nouă senzație de greutate în partea de jos a spatelui, un junghi intermitent la încheietura mâinii, insomnia, rezultatele – oarecum în limite normale – ale ultimei analize la sânge. Și pe când îmi explică despre starea ei precară de sănătate, eu, care sunt tânără în comparație cu ea, o persoană activă și, una peste alta, sănătoasă, mă simt pe loc descurajată, copleșită, datoare să rezolv toate necazurile, să risipesc semnele declinului ei, să insuflu viață chipului emaciat. Trupul acela fragil, care continuă să respire, să digere, să se ușureze și să se miște cu încetineală este acum un mecanism foarte complex și șubrezit. Când mă gândesc la asta intru în panică și în același timp mă

minunez.

Am impresia că îmi povestește toate astea ca să-mi spună, de fapt: vezi, sunt plină de necazuri, de hibe, de primejdii, înseamnă că în orice clipă s-ar putea să mă prăbușesc dramatic, să dispar. Pregătește-te, îmi zice de câte ori când ne vedem, pregătește-te de nenorocire.

Dar este oare adevărat, chiar asta îmi spune? Ar vrea să mă sperie, să mă îngrijoreze? Poate că e o interpretare a mea, o proiecție. De ce mă pune astfel la curent, de ce aceste noutăți care mă asaltează? De ce mă fac ele să intru în panică? Sunt din nou în cumpănă, cățărată stângaci pe buturugile din copilărie, pe buza prăpastiei. Mă simt o fiică rea, neatentă și prea vie. Ea însă nu se agită, înșiră toate acestea cu calm, fără scene, fără să mai ridice vocea. Vorbește despre ea, nu mă critică. A devenit laconică, totuși când avea vârsta mea și o apucau nervii, îmi aduc aminte că, vara, îmi venea să închid ferestrele, să înghesui între pereții casei această furie, ca să nu audă vecinii.

Pun pișcoturile pe o farfurioară, așez cești le, laptele, o zaharniță de porțelan pe care o știu din copilărie. Luăm gustarea. Nu mă întreabă despre mine, despre proiectele mele, despre viața pe care o duc acolo, în oraș. Vorbim despre vreme, despre ultimele știri, ne uităm împreună la televizor. Apoi îmi povestește despre alții, despre vecinii ei și supărările lor, despre doamne în vârstă ai căror nepoți vin să le vadă duminica. Trebuie să stau tot timpul în gardă, altfel sufletul ei are să sfârșească prin a se contopi cu al meu.

Ce gândește oare despre drumul meu solitar prin viață, despre alegerile pe care le-am făcut? I-ar fi plăcut să aibă doi nepoței, un ginere care să aibă grijă de ea? Se aștepta, presupun, la altceva.

De obicei, coborâm la un moment dat și facem câțiva pași împreună. Mă ia de mână într-un fel incomod, nefiresc, un gest de tandrețe care mă stingherește un pic. Astăzi însă nu are chef să iasă, e obosită, aerul îi pare tăios. Și îmi plânge inima să o văd așa de letargică.

Înainte de a pleca îi spun:

— Mamă, n-o să ne mai vedem o bucată de vreme.

— Dar unde pleci?

— Plec în străinătate, este o chestiune de serviciu.

— Atunci, trebuie să te duci.

— Ne auzim la telefon.

Nu se enervează. Mă întreabă simplu:

— Cât de departe este?

— Peste graniță.

— Poate o să vin să te văd.

Pare să nu fi înțeles încă. Apoi adaugă deodată, cu ochii aceia mereu febrili:

— Când te muți dintr-un loc în altul, mereu dispare câte ceva. Fiecare mutare te trădează, te păgubește. Eu, de pildă, tot mai caut unele lucruri de-ale mele, o broșă care aparținuse mamei mele, nu de mare valoare, dar, știi, țineam la ea. Apoi vechiul carnețel cu adrese, chiar dacă nu îmi mai e de folos, dar îmi plăcea să-l răsfoiesc din când în când, păstrasem în el bilete, chitanțe, o mică fotografie a

tatălui tău când era tânăr, dinainte să ne cunoaștem, tare era frumos. Oricât scotocesc, nu le găsesc. Câteodată mă apuc să răscolesc prin toată casa, sperând să dau de ele în vreo casetă veche, controlată deja de o mie de ori, sau la fundul unei cutii din debara. E clar că trebuie să fie pe undeva, la fel ca bijuteriile care mi-au fost furate. Îți aduci aminte de inelul acela de aur, puțin cam bătător la ochi, cu pietre verzi? Îl lăsasem aiurea, la vedere, când eram mai tânără, luându-mă cu fel și fel de treburi. Altădată înnebuneam, gândul că am pierdut inelul ăla mă chinuia îngrozitor; dar acum îmi zic, stai liniștită, trebuie să fie pe un alt deget sau poate e pus la vânzare într-o țară îndepărtată, poate acolo unde te duci tu. Nu mai e al tău, dar o fi el pe undeva, asta este.

Zicând asta, își ia privirea de la mine și se uită prin încăpere.

— Unde să fie oare carnețelul ăla?

— N-am idee, mamă. Trebuie să fie pe undeva.

— Zici? Când te întorci să-mi aduci din astea, că îmi plac.

Și rupe în două un pișcot.

LA GARĂ

Așteptând trenul înapoi spre casă, cer o cafea la barul din gară. Barul e al unui cuplu prietenos și discret. El are un pulover frumos, cu împletitură groasă, cenușiu, la fel ca sprâncenele lui dese. Doamna, încă subțirică, cu o coafură înaltă, demodată și cu o pereche de ochelari legați de un lănțișor, arată încă bine pentru vârsta ei. Sunt soț și soție de jumătate de secol; pe un raft din spatele tejghelei, între sticle, au așezat o felicitare primită cu prilejul nunții de aur.

Doamna îmi pregătește cafeaua, îmi întinde bolul cu frișcă. Comand și un sendviș cald. Imposibil, totuși să umplu senzația de gol. Așa mă simt de fiecare dată când îmi văd mama acum atât de slăbită. Îmi vine în minte o metaforă și îmi caut un stilou în geantă. Mi-ar trebui însă o agendă. Pe dosul unui bon păstrat în portofel, scriu grăbită: „Mama mea este acum atârnată de viață ca o bucată îngălbenită de scotch, lipită într-un album cu tăieturi din reviste, care se poate desprinde oricând de la locul ei. De ajuns să întorci pagina ca să se dezlipească, lăsând în urmă o pată decolorată, în formă de pătrat".

Nu îmi place în mod deosebit ideea, mi se pare greoaie, dar păstrez bonul. Mă duc să plătesc la casă, e lume la rând. Am portofelul deja în mână. Clientul din fața mea stă la taclale, iar între timp sosește trenul. Nu mă așteptam să vină atât de curând; am pierdut pentru moment noțiunea timpului.

— O, Doamne, oare o fi al meu? îl întreb descumpănită pe domnul care ține barul.

— Întotdeauna sosește conform orarului.

— Atunci, ce fac?

— Păi, pleci.

— Îmi pare rău…

— Grăbește-te! insistă el.

O iau la fugă fără să-mi mai iau rămas-bun de la cei doi, fără să urez nimănui un an nou fericit. Mă urc în tren simțindu-mă penibil, dar totodată protejată în mod misterios de univers, sau cel puțin de acel domn care, astăzi, din pură bunătate, mi-a dat de mâncare fără să-mi ceară un ban. Acest gest uman, în prima zi a anului, îmi dă energie, dar în același timp rupe toate zăgazurile, în așa măsură încât, în timpul călătoriei, simt că îmi vine să plâng.

LA OGLINDĂ

Fac o curățenie minuțioasă acasă: fiecare colțișor, fiecare scobitură trecută cu vederea, toate pervazurile, podeaua, abajururile. Șterg petele de detergent de sub chiuvetă și dunga neagră și lipicioasă de praf care se acumulează de-a lungul plintei, trecând pe acolo o unghie înfășurată într-o cârpă. Curăț interiorul mașinii de spălat și coșul de gunoi, mătur praful depus pe pragul balconului. Apoi îndepărtez crustele de calcar de pe robinete, înmuindu-le într-un pahar cu oțet alb. Acum că sunt pe cale să scap de aceste încăperi, nu vreau să rămână nicio părticică din mine aici.

Mut piesele de mobilier și verific înăuntru, în spate, dedesubt. Nu se mai termină, murdăria asta se răspândește peste tot, se cuibărește pe orice suprafață. Cumpăr de la magazinul de bricolaj câteva obiecte ca să înviorez bucătăria: cârlige pentru atârnat oalele, un suport de așezat la scurs lavetele ude. Arunc lingurile de lemn uzate și cumpăr altele, pe care le aranjez ca pe niște flori într-o vază. Și, în timp ce răscolesc întreaga casă de sus în jos, găsesc în cămară un vas frumos de lut, care se spărsese cu mult timp în urmă: două bucăți separate, încă intacte, dintre care una mai mică, triunghiulară, ca și cum ar fi prima felie dintr-un tort. Dau să le arunc, dar în ultimul moment mă răzgândesc, mă gândesc că e posibil să le lipesc la loc. Cred că farfuria merită, a fost pictată manual, cumpărată într-o vacanță la munte, cine știe când.

Mă întorc la magazin și cer un lipici potrivit pentru ceramică. Este un produs foarte puternic, poate repara orice, mi se spune. Acasă, așezată la birou, deschid tubul, urmez instrucțiunile de pe prospect și lipesc la loc felia de tort. După numai o secundă, abia se mai vede crăpătura, pare un fir de păr de-al meu, lung și șerpuitor. Dar, pe când închid tubul, îl apăs din greșeală și din el iese o cantitate mare de lipici, care îmi acoperă degetele și se usucă imediat, lăsând o pată încăpățânată pe piele. Mă spăl pe mâini, dar asta nu face decât să înrăutățească situația, apa nu ajută și acum degetele mi se lipesc unul de altul precum felia de restul de tort. Mă văd în oglindă, palidă și cu mâinile înlemnite, mânjite cu lipici, care pe piele aduce cu praful pe care mă chinui să-l șterg și, după multă vreme – poate pentru prima dată –, izbucnesc în râs.

LA COLUMBAR

Îți fac și ție o vizită, tată. Îți aduc un buchet de flori și te aud zicându-mi: „Dar astea pentru ce mai sunt?“

Te găsesc în inima orașului, înconjurat de morți, suflete împodobite, înmormântate la rând, ca într-un șir de căsuțe poștale. Dar tu ai stat, de altfel, întotdeauna în ungherul tău. Preferai să trăiești într-un regat al tău, solitar. Cum aș putea să mă atașez de altcineva când încă mai încerc, chiar și după ce ai dispărut, să umplu spațiul dintre tine și mama, femeia cu care ai ales, în mod inexplicabil, să-ți împarți viața și să faci un copil?

În mintea mea, pășești și astăzi cu un metru înaintea ei. Și poate că distanța pe care aș fi vrut s-o micșorez, s-o elimin chiar dintre buturugile din copilărie nu era altceva decât depărtarea dintre voi.

Tu, agasat de compania noastră, dornic doar să te retragi din ecuație, dezechilibrând-o. Tu, care spuneai clar și laconic în timpul certurilor dintre noi două: „Ce vrei, eu nu intru la socoteală“. Repetai întruna acele două propoziții pline de cruzime și lașitate. Și eu am învățat să nu te amestec, să nu mă aștept la niciun ajutor.

Dar intrai, și încă cum, și mai intri chiar și acum, poate mai mult decât intri în firida asta a ta. De aceea nu te iert nici azi, stând dinaintea criptei tale reci, nu te iert pentru faptul că nu ai intervenit niciodată, că nu mi-ai luat apărarea, că ai renunțat la rolul de salvator, simțindu-te tu victima atmosferei vulcanice din casă. Acea magmă nu te atingea, ridicaseși deja în jurul tău un zid mai înalt și mai gros decât acest lăcaș de marmură.

Cum e să stai mereu pe întuneric? Urai luminile aprinse, le stingeai peste tot pe unde se putea, în fiecare încăpere. „Ce risipă“, ziceai, bombănind prin casă. Duminicile, când erai nevoit să stai toată ziua cu noi, fără îndatoriri, fără chestiuni de rezolvat, fără nicio cale de scăpare, te afundai într-un fotoliu în sufragerie, într-un întuneric numai al tău. „Ce pierdere de timp“, ziceai după câte o ciondăneală cu mama.

Acum s-a zis cu plimbările singuratice, nu te mai miști din loc. Îți doreai o mare veșnic calmă. Pretindeai că te pui de acord cu toată lumea, că nu superi pe nimeni, că nu ceri nimănui nimic. Dar nu îi poți cere mării să nu se dezlănțuie. Iar de la mine ai cerut foarte mult: să accept atitudinea ta rezervată în privința mea, să te știu mereu devotat, dar niciodată atașat, niciodată dăruit cu disperare.

O febră ivită din senin, instalată la numai câteva ore după ce ne făcuserăm valizele, deja așezate în vestibul una lângă alta. Trebuia să plecăm a doua zi în zori. Însă către miezul nopții tu ai capitulat: ochii măriți, îngroziți. A doua zi, la spital au zis că organele tale erau deja extenuate.

Trebuia să mergem împreună la teatru, era legătura dintre noi, singurul lucru care te pasiona. Îți plăcea să te afli în întunericul acela, pe un loc numai al tău, absorbit de conflictele altora. Vreme de o lună am refuzat să despachetez, mai îndurerată din cauza acelor bilete, a aventurii ratate, decât din pricina ta.

LA DOI PAȘI

În ziua dinaintea plecării, cobor în piață ca să mai fur cu privirea o turlă rumenită de soarele pieziș, o poartă întredeschisă, dincolo de care, în fundul curții, se zărește un trup gol de femeie, cioplit în marmură, cu brațele mereu ridicate, chipul întors mereu în profil. Mai trebuie să fac degrabă câteva drumuri – la farmacie, la curățătoria chimică, la croitoreasa mea de după colț. Piața este pustie, copertinele au fost strânse cu puțin timp în urmă, iar cineva a măturat deja frunzele de conopidă și mandarinele rostogolite pe jos. Poți vedea, stând pe băncuțe, câțiva bătrâni care au coborât să ia o gură de aer și niște părinți care aleargă după câte un copil abia scăpat dintr-un apartament prea strâmt.

La ora aceasta de tranziție, când se redeschid magazinele, mă impresionează să-i văd pe toți acești oameni care nu pleacă nicăieri, care vor fi aici tot timpul – băieții care se întorc obosiți și flămânzi din zarva liceului, omulețul zâmbitor și subțire, tras de un ditamai câinele, cu ochii umbriți de un breton alb, impresionant, tipul pe jumătate orb, care îți cere câțiva bănuți în fața barului. Ei vor rămâne în continuare pe trotuarele acestea, sunt elemente fixe, înrădăcinate în cartier la fel ca toate clădirile, copacii sau femeia de marmură. Sunt chipurile care m-au însoțit ani de zile și care îmi rămân, până la urmă, necunoscute. N-ar avea niciun sens să-i salut, să-mi iau rămas-bun, deși în clipa asta simt față de ei o simpatie disproporționată.

Pe când trec mai departe, suferind din cauza despărțirii iminente de acest loc, zăresc cu coada ochiului o altă persoană, o femeie care înaintează la vreo cincizeci de metri depărtare, îmbrăcată aproape la fel ca mine: fustă largă și roșie, cu nuanțe discrete în țesătură. Palton de stofă ca al meu, negru, cizme înalte, capul acoperit cu o căciulă de lână. Geanta o poartă tot pe umărul drept. Vârsta rămâne un mister, ar putea fi de-o seamă cu mine sau cu cincisprezece ani mai mare, cine știe, ar putea fi și o fată tânără. Pășește vioi și hotărât.

Las baltă tot ce am de făcut și, așa cum îmi stă în fire, pornesc după ea, nu pot să mă abțin. Îmi potrivesc pasul, mă grăbesc, apoi stau pe loc în timp ce ea așteaptă la trecerea de pietoni. Mă întreb dacă altcineva dintre cei aflați pe stradă la ora asta și-a mai dat seama de coincidență: două femei gemene, străine una de cealaltă, plimbându-se amândouă, dar separat. Oare cum arată chipul acestei femei? Locuiește aici dintotdeauna, la fel ca mine, sau o fi în vizită? Și din ce motiv? Poate are un rendez-vous? O ședință de lucru? A venit să-și vadă o bunică aflată în scaun cu rotile, care nu mai coboară în piață? O fi o femeie activă?

Preocupată sau lipsită de griji? Măritată sau singură? Are de gând să sune la interfonul unei prietene? Al unui iubit? Și-ar dori un suc de fructe, o înghețată?

Sosia mea, văzută din spate, mă ajută să înțeleg: sunt și nu sunt eu, plec și rămân mereu aici. Această frază îmi clatină pentru scurt timp melancolia, ca o tresărire care face ramurile unui copac să se legene și frunzele să tremure.

Aștept să traverseze strada, apoi pornesc și eu. Aici nu este semafor, trebuie să fii atent. Strada cotește puțin și o pierd din vedere pentru o clipă. Mă întreb în ce direcție să o iau. Dar când ajung la trecerea de pietoni, nu o văd nici în față, nici la dreapta sau la stânga. Alerg până jos, în piață, o caut în magazinul de înghețată, în farmacie, la curățătoria chimică. Încercuiesc piața în căutarea ei, de parcă ar fi un ziar abia cumpărat de la chioșc, încă proaspăt și necitit, lăsat din greșeală pe tejgheaua barului, în timp ce plătesc cafeaua. Această neglijență mi se întâmplă destul de des. Reușesc mereu să regăsesc ziarul, pus deoparte cu amabilitate de câte cineva. Pe ea însă nu, a dispărut.

Era o nălucă? Nu, sigur o văzusem, o versiune a mea care mergea veselă și hotărâtă, la doi pași distanță.

NICIUNDE

Fiindcă, la urma urmei, locul unde mă aflu nu are nicio importanță – spațiul fizic, lumina, pereții. Nu contează dacă deasupra mea e cer senin sau plouă ori dacă mă scald vara într-o apă limpede. În tren sau în mașină, la bordul unui avion, printre norii răsfirați, risipiți ca un banc de meduze. Când nu stau pe loc, sunt mereu numai și numai în mișcare, așteptând fie să ajung, fie să mă întorc, dacă nu să plec în altă parte. Cu o valijoară la picioare, care trebuie desfăcută sau strânsă la loc, ținând în poală geanta, în care am ceva bănuți și o carte strecurată înăuntru. Există vreun loc unde să nu ne aflăm doar în trecere? Dezorientată, pierdută, stingheră, descumpănită, confuză, debusolată, rătăcită, zăpăcită, dezrădăcinată, ametită: în această familie de termeni mă regăsesc eu. Iată locul meu, cuvintele din care mă întrupez.

ÎN TREN

Sunt cinci. Patru bărbați și o femeie, toți cam de aceeași vârstă. Seamănă bine între ei, sunt oacheși, un pic cam dolofani, zâmbesc ușor.

Femeia mă salută înainte de a se așeza în fața mea, la fereastră. Și dintr-odată compartimentul unde stăteam și îmi citeam cartea se umple de viață. Nu izbutesc să-mi dau seama ce legătură este între ei. Să fie frați? Veri? Trei frați și un cuplu? Cinci prieteni buni?

Odată urcați și instalați, se pun imediat pe mâncat, sunt toți foarte flămânzi. Desfac, pe măsuță, mai multe punguțe pline cu mâncare sănătoasă, dar și gustoasă: nuci, portocale roșii, smochine uscate, le savurează de parcă n-au mai mâncat de două zile. Împart între ei proviziile, își îndeasă unul altuia în gură bucăți de ciocolată, felii de fructe, ai zice că sunt toți mame și în același timp copii sau pui de animale. Mă frapează această afecțiune nemăsurată care plutește nestingherit între ei. Li se vede pofta de viață, bucuria de a fi împreună. Parcă nu au nevoie de nimic altceva.

Vorbesc fără întrerupere într-o limbă străină, pe care nu o recunosc. Și mi se pare o prevestire, dat fiind că nu peste mult timp voi fi în străinătate, înconjurată de o altă limbă necunoscută. Pe când stau de vorbă, ascultă muzică de-a lor – cântece pătimașe, sfâșietoare – pe un telefon mobil. Calitatea e cât se poate de proastă, dar pe ei muzica îi acaparează cu totul, închid ochii, se emoționează. Din când în când cântă și ei, de parcă ar fi un lucru firesc să cânți cât te ține gura în tren, cu atâta lume în jur.

Îmi oferă nuci, smochine, bomboane de ciocolată, portocale roșii. Toată mâncarea mi se pare proaspătă, de cea mai bună calitate. Doar că mie nu mi-e foame, am mâncat deja un sendviș rece, fără gust.

Comportamentul lor debordant este cu totul diferit de al celorlalți pasageri. Nu citesc, nu dorm, nu conversează în șoaptă la telefonul mobil. Ei alungă liniștea, dau peste cap monotonia călătoriei. Sunt o adunătură veselă, a cărei energie colectivă schimbă atmosfera din vagonul unde am să-mi petrec astăzi toată ziua.

Mă întreb unde se duc. Până la capătul liniei, ca să ajungă la graniță și apoi dincolo de ea, la fel ca mine?

Parcă așteaptă ceva, sunt emoționați, puțin neliniștiți. La fiecare oprire într-o gară se uită afară, atenți, nu știu bine unde trebuie să coboare, care este stația lor. Cu cine urmează să se întâlnească? Și cu ce prilej? Ce este pe cale să se întâmple în

viața acestor oameni?

Femeia, destul de puternic fardată, are o față rotundă, ochi mari, negri și strălucitori. Reacționează la muzică fără să aibă inhibiții, dar la un moment dat îmi dau seama că are lacrimi în ochi și întorc privirea.

Apoi începe cu multă însuflețire să-l învețe pe unul dintre tovarășii ei cum se spune la revedere în limba noastră.

Izbucnesc toți în râs. Strigă împreună, scandând de parcă ar fi niște elevi la școală: ar-ri-ve-der-ci!

Deodată, unul dintre bărbați se apucă s-o facă pe frizerul. Scoate din rucsac un set de instrumente, o perie de păr, un ondulator, ulei de in, fixativ. Îi face fetei o coafură complicată. În timp ce ea se lasă pieptănată, ceilalți trei fac o mulțime de fotografii, imortalizând fiecare fază a transformării ei.

Bărbații nu sunt îmbrăcați tocmai elegant. Jachete scurte de piele, pantaloni negri, pantofi de sport.

Femeia își așază ochelarii de soare pe măsuță, lângă tocul în care îmi țin eu ochelarii de vedere. Sunt din plastic, de proastă calitate, cu lentilele zgâriate, ca niște riduri pe frunte, așa cum se văd încrețiturile mării de foarte departe sau de sus, în timp ce ai mei sunt scumpi, rafinați. Râde des, un râs dezinvolt și fermecător. Povestește tot felul de lucruri – istorioare lungi, detaliate, amuzante. Ceilalți o ascultă vrăjiți.

La picioarele lor, printre rucsacuri, se află o pungă de plastic plină până la refuz de coji de portocale, pregătită să fie aruncată. Au terminat mâncarea, au devorat tot ce aduseseră cu ei.

La următoarea stație, se ridică dintr-odată, mă salută, îmi mulțumesc, îmi cer scuze.

Își iau toate cele și coboară. Mă lasă singură la locul meu, cu cartea, cu tocul meu voluminos și cu valiza în care se află doar câteva lucruri.

Nu rămâne nimic din legiunea străină, nimic din ospățul din care s-au înfruptat flămânzi. Măsuța este din nou curată, iar locurile din jur libere. Și acum regret că nu am gustat nimic din toată acea mâncare din care, ca niște oameni bine-crescuți, n-au lăsat nici măcar o fărâmitură.